

1954

LAPKRITIS

NR. 9

30 081

1954 LAPKRITIS Nr. 9

Redaguoja: *Pranas Naujokaitis*

Administruoja: *Nekalto Prasidėjimo
Seserys*

Leidžia: *Lietuvių Kultūros Institutas*

Prenumerata:

Metams: Amerikoje \$3.00, kitur — \$3.50. Atskiras numeris 30 centų

Raštus siųsti ir turinio reikalu rašyti:

Pr. Naujokaitis, 924 Madison St., Brooklyn 21, N. Y.

Pinigus, užsakymus ir adresų pakeitimus siųsti:

EGLUTĖ, Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Conn.

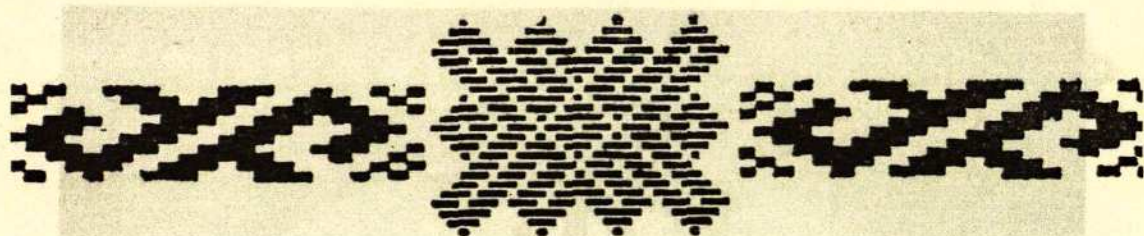
SIAME NUMERYJE:

1. TEN STOVĖJO AŽUOLĖLIS	257
2. S. Rožytė, STEBUKLINGASIS KIRVIS	259
3. D. Lipčiūtė, MANO TĖVYNEI	263
4. A. Balaitis, VYTUKAS IR DVIRATIS	264
5. N. Butkienė, JONUKO IR KATRYTĖS NUOTYKIAI	269
6. J. Minelga, LAKŪNAS	270
7. A. Rūta. PAKRŪMĖ, vaidinimas	271
8. Z. Gavelis, VAIKAS APIE SUAUGUSIUS	275
9. G. Serapinaitė, PIETŪS VIRŠUM DEBESŲ	280
10. V. Babrauskas, ROMUKAS IR KAČIUKAS	283
11. M. Skučaitė, RUDENĖLIS	284
12. Kun. Augustinas, GYVA LIETUVYBĖ ITALIJOJE	285
13. UŽDAVINIAI	288
14. LAIŠKAI	viršelyje

Viršelis ir piešiniai — dail. P. Osmolskio.

EGLUTĖ — THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly, except during July and August, by the Lithuanian Cultural Institute. Office of Publication, Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Conn. Editor: P. Naujokaitis, Brooklyn, N. Y. November, 1954. Vol. 5, No. 9. Subscription: \$3.00 yearly. Outside U.S.A. — \$3.50 yearly. Single Copy 30c. Entered as second-class matter at the post office at Putnam, Conn.

N. Pr. Seserų Spaustuvė, Putnam, Conn.

TEN STOVĖJO AŽUOLĖLIS

Ten stovėjo ažuolėlis,
Po ažuolu aukso krėslas, —
Po ažuolu aukso krėslas:
Tame krėsele motinėle sėdėjo.

Tame krėsele motinėle sėdėjo.
Sėdėdama gailiai verkė:
— Oi, sūneli, sūnuželi,
Ko pavirtai ažuolėliu?

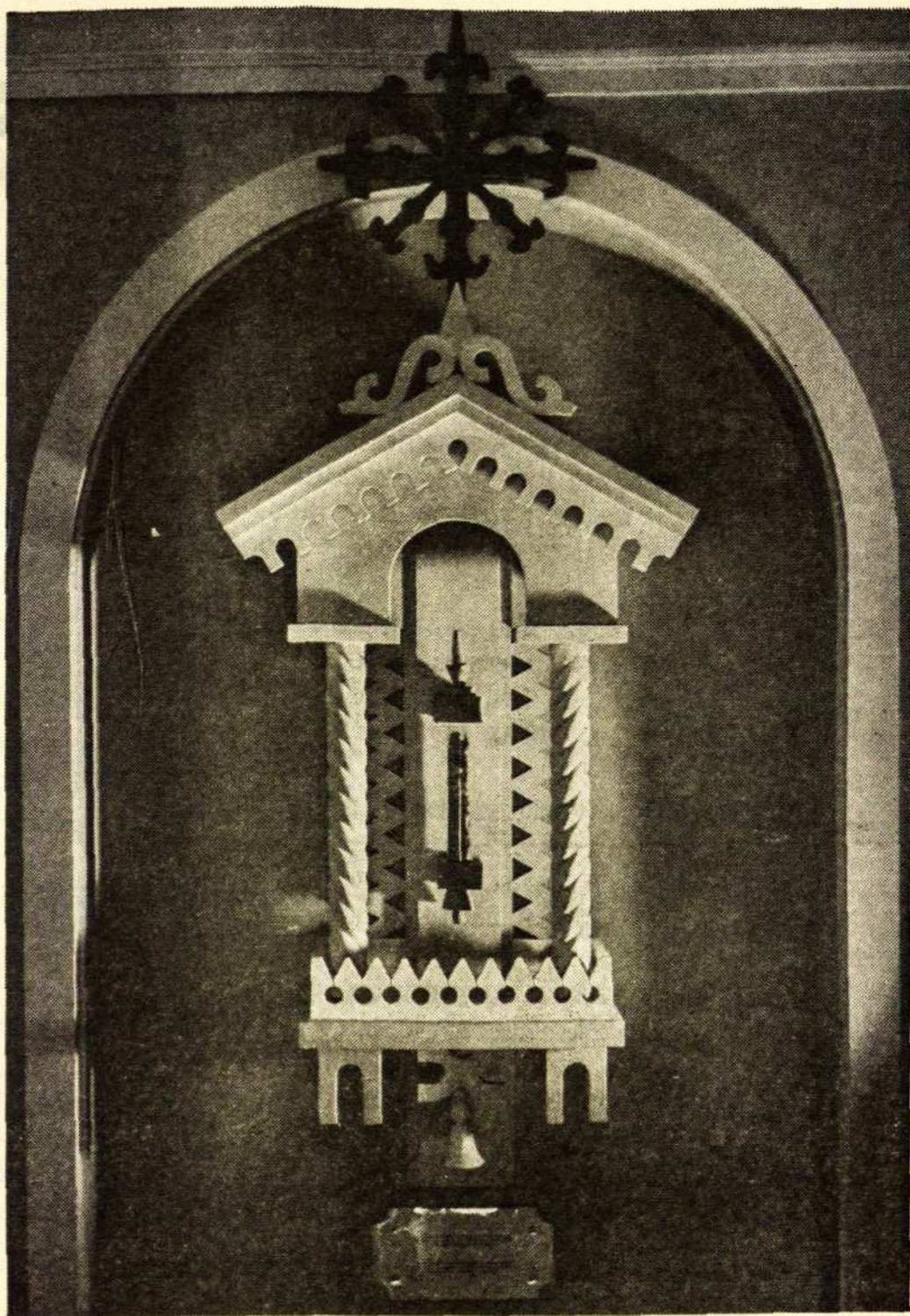
Ko pavirtai ažuolėliu,
O žirgelis šiauriu vėju, —
O žirgelis šiauriu vėju,
O balnelis akmenėliu?

O balnelis akmenėliu,
Kančiukėlis žilvitėliu?
— Oi, motule, motinėle,
Pabijojau karužėlės.

Pabijojau karužėlės,
Tai pavirtau ažuolėliu, —
Tai pavirtau ažuolėliu,
O žirgelis šiauriu vėju.

O žirgelis šiauriu vėju,
O balnelis akmenėliu, —
O balnelis akmenėliu,
Kančiukėlis žilvitėliu.

LIETUVIŲ LIAUDIES DAINA

Flossenburgo miestelyje, Vokietijoje, nacių valdymo laikais buvo didžiulė koncentracijos stovykla, kurioje žiauriai kankino ir žudė žmones. Iš viso tos stovyklos krematoriume buvo sudeginta 73,296 asmenys, o jų tarpe 2480 *lietuvų*. Kankinimo vietoje 1947 metais pastatyta koplyčia su paminkline lenta, kurioje surašyti atskirų tautų žuvusiųjų ten skaičiai. Nukankintų lietuvių pelenai supilti į urną ir atvežti į Ameriką. Paveiksle matome Marianapolio kolegijos koplyčioje įrengtą koplytėlę, kurioje ir yra padėti tų Flossenberge nukankintų lietuvių pelenai.

ROŽYTĒS

— SONĒ ROŽYTĒ —

PASAKOS

STEBUKLINGASIS KIRVIS

Pabaiga

— Man ir vandenēlis neblogai, grūdeliņ prilesus.

— Tu, Margaplunksni, geriau tylētum, kai vyrai šnekasi. Dar vėl lape prišauksi, — burbtelėjo katinėlis. Gaidelis sugėdintas nuleido snapą, o Gudragalvis tęsė:

— Alguti, jei nori valgyt, paprašyk Mildutės karvytės.

— O kur ta Mildutė?

— Ne Mildutė, bet Mildutės karvytė, — pataisė Gudragalvis. — O ganosi ji antai toje mėlynoje pievoje, — ir katinėlis, raitydamas uodegytę, nučiuožė su gaideliu kankliuodami:

Viena duktė Pumpulė,

Antra duktė Dundulė,

O trečioji Aukso Lįžaitė!

Algiukas kaip bematant nubėgo į mėlynąją pievą. Mandagiai linktelėjęs galvą, jis tarė:

— Ar esi Mildutės karvytė? Prašau duok man valgyti. Aš labai alkanas.

— O ko norėtum? — paklausė karvytė, didelėm akim į jį pažiūrėjusi.

Algutis, minutėlę pagalvojęs, tarė:

— Pora bulkučių su karštasis šuniukais, ir kad viršum būtų gerai garstyčiom patepta... O atsigerti pora butelių kokakolos.

— Na, ir skonis tavo, — pakraipė galvą karvytė. — O kokios veislės šuniukai?

— Netikri šuniukai, ne, tai tik taip Amerikoje vadina tokias dešreles, — paaiškino Algutis.

— O kas toks tas ko ko ko? Vištų lesalas?

— O ne, tai toks rudas amerikoniškas gėralas.

— Tai tu amerikoniukas? O man pasigirdo, kad tave Gudragalvis Algučiu vadino.

— Tai aš ir esu Algutis. Lietuviukas, — truputį susigėdęs paaiškino vaikas, — tik dabar Amerikoje gyvenu.

— Svetimame krašte gyvendamas, mokykis gerųjų to krašto papročių, o ne blogųjų. Visokios neaiškios kilmės dešrelės su aštriom

garstyčiom pilvelį suskaudins. O toje tavo kokoje yra nuodų, kurie dantis gadina ir širdį erzina.

— Amerikoje nebuvo, o tiek daug žino, — pamastė Algutis. — O gal ji daktaras?

— Ne daktaras, o mama, — atspėjo jo mintį karvytė. — Visos mamos žino, kas vaikams sveika valgyti. Pakrapštyk pirma mano dešinę ausį, paskui kairę.

Algutis pakrapštė, ir iš karvytės dešinės ausies iškrito didelė, dar šiltos, ruginės duonos riekė, storai aptepta geltonu sviestu ir aplieta liepomis kvepiančiu medumi. Iš kairės ausies iškrito baltas puodelis.

— Pasuk vieną ragą, — tarė karvytė.

Algutis pasuko, ir iš rago pribėgo pilnas puodelis putojančio pieno. Algutis pasigardžiuodamas kirtu karvytės vaišes, o ši, ant mėlynos žolės gulėdama, atrajojo.

— O ko norėtum užsiskaninti?

— Čiūgamo.

— Ko? O, atrajojamosios gumos, — nusišypsojo karvytė. — Tai, matyt, tau labai patiktų karve būti, kad mėgsti gumą atrajoti. Bet kas gera karvei, tai nelabai dailu vyrui. Bent jau viešoje vietoje, ar ne?

Algutis tik paraudo. Karvytė liepė jam pakrapštyti dešinę ausį, iš kurios išritėjo didelis raudonas obuolys, toks dailus ir kvapus, kad Algutis tuojau suleido į jį savo baltus dantukus.

— Ar ne geresnis mano parinkimas? — susijuokė karvytė. — Na, bėk sau; matau, kad dar nori pasaulio pamatyti.

Algutis, padėkojęs karvytei, nubėgo obuolį kramsnodamas. Pavalgęs jis pasijuto labai stiprus ir smarkus.

— Oo, taip privalgiau, kad su milžinu galėčiau risti, — pasigyre jis balsu.

— Kas čia mano vardužiuką mini? — sugriaudė balsas iš aukštybių. Algutis pažvelgė aukštyn: ogi didžiausias milžinas prieš jį bestovįs, toks didelis, kad galva visą mėlynąją saulę dengia. Algutis gerokai išsigando, bet atsiminė aukso kirvuką ir įsidrąsinęs atsakė:

— Tai aš, Algutis.

— Tai gal tu esi tas vaikužėlaitis, kuris mano trobužėlėje apsigyveno?

— Ne, aš gyvenu su savo mamyte ir tėtuku.

— Turi mamytužę ir tėvuželaitį? Sakai, nesi našlaitytėliukas?

— Ačiū Dievui, nesu.

— Ačiū Dievulaičiui, kad ir nesi. Čia kitą kartužį bevaikščiodamas sutikau tokį našlaitužėliuką, tai jis man tiek bėdužaitės pridirbo... O gal turi ažuolužaičio lazdytėlę, geležaičiuke kaustytą?

— Lazdytėlės neturiu, bet turiu auksužėlio kirveliuką.

— Ka, ka, ka! Kas man tavo kirveliukėlis! Tokį mažutėlaitį vai-kužėliuką aš vienu piršteliukyčiu taip spragtelėsiu, kad kaip bema-tant už debesiukėlio užsikabinsi! Kai aš viena rankužėlyte pamoju, tai visitėlaites gėlytėlužaites nuo žemužaitės nušluoju, o jei antra ranku-žyte pabloškiu, tai per šimtą mylužyčių visus medaičiukyčius iš pa-tytėlių šaknelaičiukių kartu su visais lizdelaitužiais ir visitėliais paukštytėliukėliais į šalužaites išvartau! O ką tas tavo kirvukytis gali?

— Visai negražu norėti visas gėleles ir medukus išrauti, dargi su paukštukais, — tarė Algutis. — Rauti, draskyti nereikia jokio gudrumo. Kad toks gudrus ir smarkus, eikim statyti. Kas gražesnius namus pastatys, to bus viršus! — Ir užsimojęs kirvuku, Algutis šūk-telėjo:

— Kad stotųsi gražiausia marmuro pilis, sidabro bokštais iki debesų, aukso vartais iš keturių šalių, deimanto langais iš devynių kampų! Kad kiekviename bokšte gaustų šimtas varpų, kad kiekvie-nuose vartuose čiulbėtų šimtas vyturių, kad kiekviename lange dai-nuotų graži karalaitė!

Vos ištare tuos žodžius — marmuro pilis stovi, varpai gaudžia, vyturiai čiulba, karalaitės dainuoja, — smagu ir klausytis! O milži-nas tuo tarpu suvertė krūvą žemių ir akmenų, paramstė netašytomis eglėmis, vidury skylę išrausė, — ir išėjo kalnas, nekalnas, laužas, ne-laužas, urvas, nervas: tikra milžino landynė. Pažiūrėjo milžinas į Algiuko rūmus, susiraukė ir tarė:

— Tavo namutyčiai šiek tiek dailesni už manusius.

— O dabar aplink savo namus padarykime vandens, kad būtų kur pasimaudyti, — tarė Algiukas, kirsdamas kirvuku.

— Kad iš trijų pusių pieno upelis tekėtų, o iš ketvirtosios mėly-nas ežeras riestų: gintaro dugnu, krištoliniu vandeniu. Kad tame eže-

re greiti laivai šilkaburiai plaukinėtų, aukso žuvytės nardinėtų, o pa-
ežere linksmi vaikai laigytų, gintaro smėlį žarstytų!

Pasižiūrėjo milžinas į Algiuko ežerą ir į savo išraustą duobę,
pilną purvino vandens, kurin sušoko pora varlių, ir tarė:

— Tavo vandenėlužis šiek tiek gražesnis už manąjį.

Susijuokė Algutis: ne milžinui jo aukso kirvuką įveikti! Ir tarė
jis: — O dabar: kuris toliau nueisime!

Nusikvatojo milžinas:

— Tokio darbužėliuko tik ir telaukiau! Ne tokiam Algutaičiu-
kui mano kojužėlaites pralenkti! Aš kas žingsnelytis po šimtužiuką
mylelaityčių nužirglioju!

Milžinui taip besigiriant, Algutis švyst! aukso kirvuku:

— Kad atsirasčiau savo kiemely po klevu!

Tuoį šimtą vėjų sukilo, suūžė, pagriebė Algutį ir nusiaubė su
juo kalnais, padebesiais! Milžinas toli toli pasiliko bežiopsas aukš-
tyn... Algutis iš baimės ir akis užmerkė... Atvėręs jas, pasimatė
savo kieme ant vejų begulįs. Virš galvos klevas šlama, kūdrelėje trys
aukso žuvytės nardo... pasakų knyga ant žolės numesta... Tik auk-
so kirvuko niekur nematyti. Pasiėmė Algutis pasakų knygą ir įbėgo
vidun. Pamatęs mamą, sušuko:

— Mama, mamyte, kūdrelėje radau tokį stebuklingą kirvuką!
O kiek nuotykių su juo turėjau! Bet dabar kažkur jis dinga... Ar ne-
matei, mamyte, mano aukso kirvio?

— Aukso kirvio? — nustebo mama. — Kokio aukso kirvio?

— Pasakų aukso kirvio, — paaiškino Algutis. — O ant jo para-
šyta: KIRSK IŠ KAIRĖS DEŠINĖN, PAKLIŪSI PASAKŲ ŠALIN.

— Iš kairės dešinėn? — pakartojo mama. — Alguti, vaikeli, ar-
gi neaišku? Juk tai knyga, kurią skaitome iš kairės dešinėn. Knyga,
Alguti, yra tas stebuklingasis kirvis, kuris iškerta duris į pasakų šalį.

— Bet, mamyte, tai buvo kirvukas! Kai juo kirtau, klevas juo-
kėsi, o aukso žuvytės pavirto mergytėmis ir čiūžinėjo ant ledo. O pas-
kui gėlės šoko ir žvirbliai skudučiavo, gaidžiukas su vištyte riešutus
krimto, katinėlis kanklėmis kankliavo ir gaidelį vedėsi. O Mildutės
karvytė man davė duonos su medumi ir obuolį... Ir valgyti labai
išalkau, mamyte...

— Tai mano vaikas! — susijuokė mamytė. — Sapnuodamas ir
valgyti išalko!

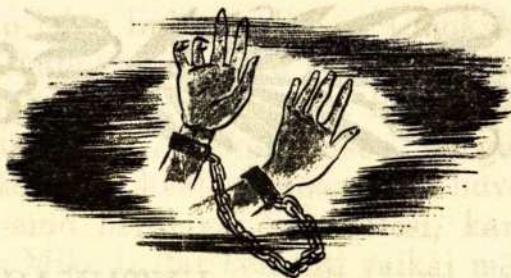
— Tikrai nesapnavau! — sušuko Algutis. — Iš karvytės ausies
obuolys iškrito, o iš rago pienas bėgo! Ir ji sakė, kad kokakola yra
nuodai.

— Protinga ta tavo karvytė! — apsidžiaugė mama.

— O paskui sutikau tokį keistą milžiną, kuris taip juokingai
šnekėjo: piršteliukytis, rankužėlytė, medaičiukyčiai! Ka, ka, ka!

MANO TĖVYNEI

DANUTĖ LIPČIŪTĖ

Ir vakarais pro langą,
Pro vyšnios ištiestas šakas,
Girdžiu, Tėvynėj pančiai žvanga:
Į tolimas šalis vis tremia brolius
Iš savo žemės, iš tėviškės šventos...

Ir naktį gūdžią vėjui staugiant,
Pro tamsą, režiančią akis, —
Matau Tėvynę plakamą ir baugią,
Minias našlaičių prieš užtrenktas duris.

Ir rytmečiais pro rūką tirštą,
Pro pilką miglą rytdienos,
Matau — Tėvynėj broliai miršta
Už meilę Dievo, žemės ir kalbos.

Ir dienomis pro saulę, lietu,
Pro šokančias grakščias gėles,
Gyvenimo vandens ir žiedą pergalės
Tik tau, o Tėviške, gyvent prisiekiu,
Tau laisvės vėliavą parnešt!

— Iš tikrųjų! — susijuokė mama. — Tai sėsk už stalužaičio ir srėbk kopūstukyčius. Juk išalkai su milžinais bekariaudamas.

— Mamytė! — nenustigo Algutis, kopūstus srėbdamas. — Nupirk man kitą pasakų knygą!

— Nupirksiu, nu! — sutiko mamytė. — Kad taip mėgsti pasakas, nupirksiu ne vieną, bet dvi knygas. Tik kažin, į tą pasakų šalį nukeliavęs, ar nenusigąsi, vėl kokį milžiną ar baisuolį susitikęs?

— Jau tu, mamytė, nesirūpink! — nuramino Algutis. — Aš jau gerai žinau, kaip su milžinais reikia elgtis. Mano stebuklingasis kirvis yra visų galingiausias ir su juo aš jokių milžinų nebijau! Visus juos nuveiksiu!

Ir Algutis smagiai tarkštelėjo šaukštu į stalą, kad net ten tupėjusi musė išsigando ir zvimbdama nuūžė į palubę.

VYTUKAS IR DVIRATIS

ALIUS BALAITIS

Vytukas trečius metus lankė mokyklą. Iš mokyklos grįždamas, jis nesistumdė gatvėje, nestovėjo kryžkelėse ir netriukšmavo. Jis visada tiesiai bėgdavo namo, kur jo laukė mama ir maža sesutė, dar nevaikštantį į mokyklą. Tame pačiame name gyveno amerikoniukas Mike, kuris taip pat lankė mokyklą, tik vienu skyrium augščiau už Vytuką. Mike visada namo eidavo iš lėto, su kitais vaikais stumdavosi aikštelėse, mėtė akmenis į medžius, baidydamas voveres ir paukščius. Jis visada labiau norėjo būti gatvėje negu namuose. Kartais Vytukas su Mike žaisdavo kieme ar užpakalinėse gatvelėse. Jie du spardė sviedinį arba važinėjo dviračiu, kuris nebuvo didelis ir labai patiko Vytukui. Tačiau kartais Mike supykdamas ir neduodavo Vytukui tuo dviračiu pasivažinėti. Vieną dieną Vytukas tarė savo tėveliui:

— Tėveli, ar negalėtum ir man nupirkti dviratį. Čia visi vaikai turi.

— Ne, — atsakė tėvas, — nereikia. Ir skolintu dviračiu nelakstyti gatvėmis. Čia didelis judėjimas, dar palysi po automobiliu. O kai šaligatviais važinėji, tai dar ant žmogaus užvažiuosi. Kai reikia, galima nuvažiuoti autobusu ar automobiliu.

Vytukas nebuvo patenkintas, bet reikėjo klausyti, tačiau galvojo, kad kada nors dviratį jis vistiek įsigys.

Bet ėjo laikas, niekas Vytukui dviračio nedovanojo, o Vytukas negalėjo niekur užsidirbti tiek daug pinigų. Norėjo gatvėj rasti, vis žiūrėdavo į žemę, bet kartą terado tik pajuodusius dešimt centų. Visa laimė būdavo tik tada, kai pasivažinėti dviratį paskolindavo Mike, kuris dviračio nesaugojo: jis dažnai gulėdavo pamestas kieme.

Visą žiemą nebuvo šalta, ir daugiau lijo negu snigo. Kartais pašaldavo, ir vaikai, eidami į mokyklą, įsibėgėję čiuoždavo per mažas balytes. Bet tai ir tebuvo visos žiemos pramogos. Negalima buvo nei rogutėmis pasivažinėti, nei sniegu pasimušti ar sniego senį nulipdyti. Tačiau vieną rytą Vytukas atsikėlęs pamatė, kad visur balta. Buvo iškritę kelios pėdos sniego, kuris buvo labai baltas ir saulėje taip blizgėjo, kad neprisimerkus vos galima buvo į jį pažvelgti. Nors

buvo šaltoka, bet Vytukui vistiek buvo labai linksma. Einant į mokyklą sniegas girgždėjo ir kabinosi prie batų, o to sniego aplinkui buvo daug, ir Vytukui norėjosi tame šaltame patalėly pasivolioti. Bet saulei kylant, sniegas pradėjo tirpti. Pertraukų metu vaikai mušėsi sniegu, lipdė senius, o kiti mėtė sniego gniūžtes į mokyklos sienas, ir ji buvo nusagstyta baltais taškais. Eidami namo berniukai vėl mėtėsi, kartais net susipykdami. Vytuko draugas Mike ir dar keli kiti vaikai mėtė gniūžtėmis į pravažiuojančius automobilius ir, kai pataikydavo, garsiai juokdavos ir šaukdavo.

— Negalima mėtyti į automobilius, — sakė Vytukas, — dar langą išdaušit.

— Tai meskime tik į sunkvežimius, — pasiūlė Mike, ir Vytukui tai patiko. Jam atrodė, kad sunkvežimis didelis ir tokiam su sniego gniūžte nieko nepadarysi. Kai pravažiuodavo sunkvežimis, visi su didžiausiu triukšmu mesdavo į jį sniegu ir, jei kuris pataikydavo, kildavo dar didesnis triukšmas ir gyrimasis. Bet vienam sunkvežimiui sniego gniūžtė atsimušė į truputį pravirą langą, įskėlė lango stiklą ir pats sniego gabalas sutrūko smulkiais kristalėliais apiberdamas šoferio veidą. Šoferis sustabdė sunkvežimį, išsoko ir artinosi į būrį vaikų, norėdamas bent vieną pasigaut. Vaikai su triukšmu bėgo į visas puses, gi Mike pasiėmė dar vieną sniego gabalą, metė į šoferį ir, žengdamas atbulas, parodė liežuvį ir šūktelėjo:

— Še, tau. Nepagausi, — bet norėdamas greičiau pabėgti paslydo, ir taip šoferis jį nusitvėrė už rankos.

— Kur gyveni? — klausė šoferis, gi Vytukas tuo laiku jau buvo gerokai toliau pabėgęs ir stovėjo prie namų vartelių, žiūrėdamas kas bus.

— Ten, kur tas vaikas stovi, — pasakė Mike norėdamas ištrūkti iš didelės šoferio rankos, — aš nemečiau, anas metė, — melavo Mike, rodydamas į Vytuką ir vis stengdamasis ištrūkti.

Jiems baigiant prieiti, Vytukas norėjo smukti į kambarį, bet iš namų išėjo jo ir Mikes motinos ir pradėjo klausti kas atsitiko.

— Jie man langą išdaužė, — tarė šoferis, paleisdamas Mike.

— Ne, ne aš, — melavo beveik verkdamas Mike, — ne aš, o Vytas.

— Aš nemečiau, jis metė. Visi metė, — sakė išsigandęs Vytukas.

Mikei motina sudavė per nugarą, gi Vytukui mama pasuko ausį pasakydama:

— Eikit namo, paršai. Dar kam akį išmušit besimėtydami.

Ibėgęs į kiemą, kai niekas nebematė, Mike dar kartą grįžtelėjęs parodė liežuvį į pasilikusių pusę, gi Vytukas verkdamas lipo nedideliais laipteliais į koridorių.

— Saugokit vaikus, — pasakė nueidamas šoferis, todėl, kad kal-
tininką vistiek buvo sunku surast, langas visai neiškrito, o sunkveži-
mis buvo apdraustas.

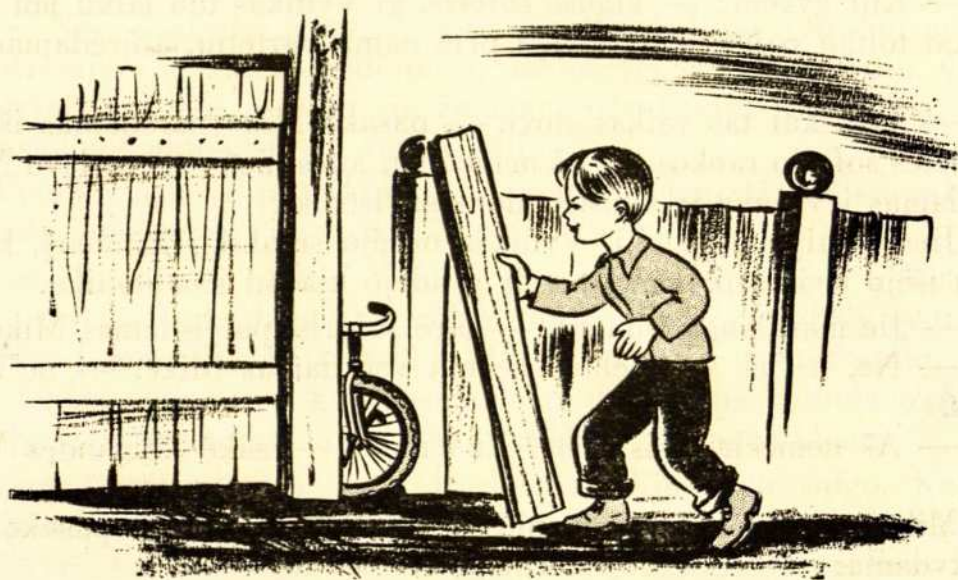
Motina Vytukui kambarį sudavė porą kartų diržu pasakydama:
— Nesimėtyk nei akmenimis nei sniegu. Sudaužysi ką nors, tai
reiks už tai keletą dienų ar mėnesių dirbti.

— Aš nekaltas, — teisinosi Vytukas.

— O kas kaltas? Neprasidėk su vaikais. Iš mokyklos eik tiesiai
namo. Ateis tėvas, tai dar gausi į kailį, — barėsi mama, net mažytė
sesutė patempus lūpas žiūrėjo į verkiantį brolių ir supykusią mamytę.

Vytukas pavalgė ir apsiramino, bet vistiek labai pyko ant Mikės,
kad šis mėtė sniegu į mašinas ir sunkvežimius ir paskui melavo, saky-
damas, jog į langą pataikė Vytukas. Mike ir Vytuką prikurstė mėtyti
į mašinas. Vytukas todėl visą laiką buvo piktas ir ilgai galvojo, kaip
Mikei atsikeršyti, kuris buvo ir didesnis ir stipresnis. Todėl primušti
jo nebuvo galima, be to, tėvelis ir mamytė daug kartų sakė, kad muš-
tis labai negražus ir žemas darbas.

Praėjo pora dienų. Nutirpo sniegas, nuo stogų nulašėjo vande-
niu, sutirpo nulipdyti seniai, ir vėl buvo panašu į vasarą. Vytukas
vis tebodyko ant Mikes ir vis jieskojo būdo kaip atsilyginti. Vieną
kartą Vytukas pastebėjo Mikes dviratį numestą kieme. Vytukas apsi-
dairė, ar niekas nemato, paėmė dviratį ir įkišo jį į siaurą tarpą tarp
garažo ir tvoros, o kad iš karto nebūtų galima pamatyti, užstatė lent-
galiu.

Dvi dienas niekam nereikėjo dviračio. Mike lakstė po gatvę ir
visai negalvojo apie dviratį. Bet trečią dieną apie pietus Mike pasi-
gedo dviračio.

— Kur nors palikai, — sakė Mikes motina, — paskolinai kam nors.

— Ne, — gynėsi Mike.

— Na, jei tikrai neatsiras, tai reikės pranešti policijai, — nutarė Mikes motina.

Vytukas visa tai girdėjo ir išsigando. Kas bus jei praneš policijai, ji jį ieškos ir atras? Jei kas nors matė, kad Vytukas paslėpė, dar manys, kad norėjo pavogti. Vytukas norėjo kuo greičiau dviratį ištraukti ir pastatyti kieme, bet bijojo. Kas bus, jei pamatys kas nors? Sakys: buvo pavogęs, paskui išsigando ir atvežė. Vytukas daugiau nieko nenorėjo, tik kaip nors dviratį ištraukti ir pastatyti kieme. Jis laukė vakaro, bet kaip tyčia vakaras vis neatėjo. Atrodė, kad saulė tą dieną niekada nenusileis ir jis niekada negalės dviračio ištraukti atgal. Jis daug kartų žvelgė į kiemą, bet vis kas nors jame vaikščiojo ir dviratį ištraukti nebuvo jokios progos. Vytukas buvo susirūpinęs ir tylus.

— Kas yra tau? Gal sergi? — paklausė jį tėveliai.

— Ne, nesergu, — atsakė Vytukas nesmagus.

— Apsirgsi dar, — kalbėjo tėvas, — lakstai po lauką neapsirengęs, — gi kai sutemo motina pasakė:

— Matyt, kad sergi. Eik gulti.

Vytukas nežinojo ką daryti. Jis palaukė šiek tiek, paskui nuėjo į savo kambarį, kur jau miegojo sesutė, ir galvojo kiek daug blogo jis sau pasidarė. Jam atrodė, kad ateis policija ir sakys, jog Vytukas pavogė dviratį ir paslėpė. Juo ilgiau Vytukas galvojo, juo baisiau jam darėsi. Jis norėjo išeiti į kiemą, bet motina subarė:

— Vėl į lauką? Paskui sergi. Gulk.

Vytukas atsigulė ir negalėjo užmigti. Jis laukė, kol atsiguls mama. Tėvelis buvo kažkur išėjęs, sesuo seniai miegojo, ir Vytukas pavydėjo jai, nes ji neturėjo jokių rūpesčių. Ji rūpinosi tik savo aplaužytom lėlėm, kurių viena buvo be rankos, o kita be abiejų kojų. Vytukas palaukė, kol viskas truputį aptilo, išispyrė į batus ir tyliai išėjo lauk. Kadangi koridoriaus durys iš lauko neatsidarydavo, Vytukas jas paliko truputį praviras. Toli, kažkokiam bokšte mirkčiojo raudona šviesa. Danguj šviesią juostą mėtė prožektorius. Kai juosta atsimušdavo į debesis, Vytukui atrodė, kad jos galas praplatėdavo, rodos, šviesa, atsimušusi į debesis, sklido į šalis. Nebuvo kada Vytukui žiūrėti į dangų, jis patyliukais perbėgo kiemą, prisiglaudė prie garažo, palaukė, paskui numetė lentą šalin. Tuo laiku girgžtelėjo varteliai. Vytukas užsiglaudė už garažo ir žiūrėjo pro kertę. Į kiemą įėjo tėvelis. Jis užlipo laipteliais ir, radęs praviras duris, murmtelėjo:

— Tai žmonės, niekad durų kaip reikiant neuždaro.

Vytukas užgirdęs, kaip trinkelėjo durys, ir palaukęs, kol viskas nutilo, ištraukė dviratį, numetė jį patvorin, kad visi matytų, ir nuėjo prie durų. Durys buvo užtrenktos ir iš lauko nebuvo galima atidaryti. Vytukas neturėjo rakto ir, norėdamas patekti į vidų, turėjo skambinti. Jis atsisėdo ant laiptelių labai susirūpinęs. Kadangi buvo be viršutinių drabužių, tik užsimetęs apsiaustą ir apsiavęs batus, Vytukas pajuto šaltį. Skambinti bijojo, bet patekti į vidų buvo neįmanoma. Vytukas apėjo namą. Lngas į jo kambarį buvo uždarytas, bet jei jis ir būtų atviras, vistiek buvo peraugštai. Vytukas galvojo laukti ryto, bet buvo šalta. O jei peršals? Reiks eit pas daktarą. Tėvelis skundėsi, jog daktarai daug kainuoja. O juk vistiek reiks patekti į vidų. Vėliau bus dar blogiau. Reiks paskambinti, kol tėvelis neatsigulė, pagalvojo Vytukas, ir paspaudė skambutį.

— Kas čia? — paklausė tėvelis, atėjęs į koridorių.

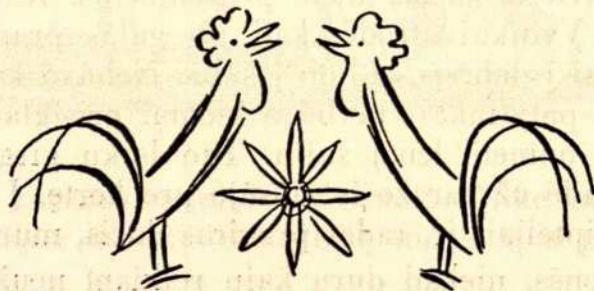
— Aš, tėveli, Vytukas, — pasakė ir pradėjo ašaroti.

— Na, eik į vidų, kur slampinėji? — įleido į vidų tėvelis. — Kur buvai? Nuogas lakstai. Peršalsi, — kalbėjo tėvelis apžvelgdamas Vytuką, kurio rankos buvo purvinos ir batai žemėti.

— Kur lakstai? Ko reikėjo lauke? — piktai klausinėjo tėvelis. Iš miegamojo atėjo nustebusi mamytė, ir tada abiem tėvams Vytukas papasakojo, jog norėjo Mikei atkeršyti už tat, kad neteisingai apkalmino sakydamas, jog Vytukas mėtė sniegu į sunkvežimį.

— Matai, — sakė tėvelis, — mačiau šešėlį prie garažo, bet nekreipiau dėmesio, gi tau nereikėjo tada mėtyti sniegu, nebūtų reikėję bijoti šoferio ir dabar nereikėtų keršyti ir pačiam dėl to nukentėt. Anąkart turėjai bėdos, dabar vėl. Du kartu nusikaltai — dvi bausmės. Gyvenimas pats baudžia.

— Nusimazgok rankas ir marš gulti, — pasakė motina, ir Vytukas šnirpšdamas nusiplovė rankas ir įėjo į savo miegamąjį. Kai atsigulė, jam staiga pasidarė taip ramu ir gera, kad jis migdamas nepavydėjo sesutei, kuri neturėjo jokių bėdų, tik su lėlėmis žaisti, valgyti ir miegoti.

JONUKO IR KATRYTĖS

N. BUTKIENĖ

Nuotykiai

Paskutinėmis dienomis vaikams gyvenant pas dėdę kaime, atsitiko dar šis nuotykis. Lėlių baltiniai išskalbti, dabar reikia juos išlyginti. Katrytė nusprendė pati tai atlikti. Tiesa, namuose ji mokėjo laidyti, bet tik savo mažiuke laidyne, o čia mažos nebuvo — turėjo paimiti didelę. Bet Katrytė nenusiminė ir nutarė pirmiausia laidyti paklodėles: jos visai lygios, be jokių išsiuvinėjimų, bus lengva laidyti, vadinasi, galima bus greit priprasti prie didelės laidynės.

Katrytė ryžtingai ėmėsi darbo ir, pamėgdžiodama šeimninę, užtraukė dainelę, tik kitais, savo sugalvotais, žodžiais.

*Aš mergytė jau užaugus,
Dirbti darbas nebaugu.
Skaisčia saule pasidžiaugus,
Laidyti tai man smagu.*

Vos pradėjus Katrytei laidyti, už lango pasigirdo Jonuko balsas:

— Ką tu čia veiki, Katryte?

— Ak, Jonuk, kaip tu mane išgąsdinai! — suriko Katrytė.

— Atleisk, sesute, bet tavo balsas taip girdėti sode, jog aš neiškenčiau čia neatėjęs. Bet kas tau davė laidynę?

— Šeimninės paprašiau — ir leido.

— Tu moki išprašyti. Aš taip pat ieškau darbo, bet niekur nerandu.

Katrytė, didžiuodamos savo pasisekimu, greitai priėjo prie lango, kad broliukui patartų darbą susirasti.

— Žinai ką, — pasakė Katrytė: — nueik pas senį Petrą. Aš mačiau, kad jis sode karmo patvory akacijų viršūnes. Paprašyk jį, kad duotų tau žirkles ir prižadėk atsargiai karpyti.

— Ne, neduos, — liūdnai atsakė Jonukas: — aš jau prašiau.

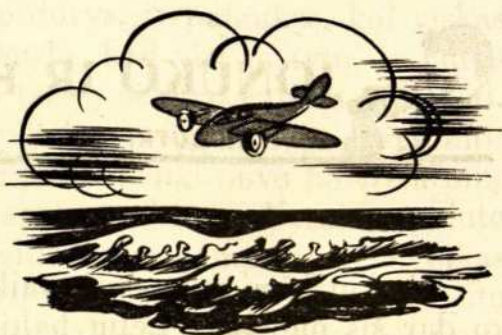
— Todėl nedavė, kad jis tada pats buvo tik pradėjęs dirbti. Žinai, man atėjo į galvą gera mintis. Jis labai mėgsta rūkyti pypkę, bet nemėgsta darbo pertraukti, visuomet stengiasi pradėtą darbą baigti. Paprašyk jį, kad jis tau leistų padirbėti tik tol, kol jis išrūkys savo pypkę. Jis, greičiausiai, sutiks, o paskui pamatęs, kad tu moki gerai dirbti, leis ir toliau karpyti.

— Pabandysiu, — abejodamas pasisekimu tarė Jonukas.

— Būtinai sutiks, — džiaugdamosi savo sumanymu, Katrytė ramino broliuką, visai užmiršus apie karštą laidynę.

LAKŪNAS

JONAS MINELGA

Kai užaugs, lakūnu
Vytas tapti mano,
Mėlynom padangėm
Skrist per okeaną.

Žygio jo vainikas —
Tėviškės padangė...
Gintarais gelsvaisiais
Žaidžia jūros bangos...

Iš stipriausio plieno
Dirbdinsis lėktuvą!
Kieto darbo dienos!
Pastangos nežūna!

Plieno paukščiui nešant,
Aplankys ir Kauną.
Sveikins visas kraštas
Jį — lakūną jauną.

Tuo tarpu nejudinama laidynė pradegino medžiagą.
Užuodęs svylančios medžiagos kvapą, Jonukas pastebėjo:
— Koks keistas kvapas sklinda iš tavo kambario.
Katrytė atsigręžė ir pamatė dūmuose laidynę.
— Argi sudeginau paklodėlę? Su kuo dabar kelionėje užklosiu savo lėlę, — suriko Katrytė ir pribėgus pakėlė laidynę.
Jonukas įlipo pro langą ir šoko pažiūrėti, ką Katrytė padarė.
Jie, ištiesę paklodėlę, pamatė joje keturias laidynės dydžio ir pavidalo išdegusias skyles.....

Sugrįžę po atostogų namo pas tėvus, vaikai savo pasakojimą apie gyvenimą pas dėdę pradėjo baltinių skalbimo ir laidymo įvykiais.

Trijų veiksmų vaidinimas vaikams

- VEIKĖJAI:** 1. Žemuogė,
2. Žibuoklė,
3. Vedrynas,
4. Vabalas,
5. Diana,
6. Silvija,
7. Birutė,
8. Jonukas.

PIRMAS VEIKSMAS

Žemuogė, žibuoklė, vedrynas, vabalas.

Dekoracijos pagal galimybes: būtų gražiau plačios, margos pievos vaizdas, su upeliu arba sodžiaus siluetu tolimoj; vienam gale scenos — krūmai ir nusvirę didelių medžių šakos; senas, nemažas kelmas, kur įsirausęs gyvena vabalas; o gali būti: tik žaliom šakelėm pabarstytos grindys, su rudai apdengta dėže, vaizduojančia kelmą, ir kelios kyšančios šakelės, vaizduojančios krūmus. Veikėjų skaičių, jeigu įmanoma, padidinti. Paprastose aplinkybėse užteks ir tų aštuonių, o turtingesniame pastatyme galima įvesti keletą statiesčių — gėlių, kurios, įvairiose pozose sėdėdamos, darytų margsnę pievą ir dalyvautų gėlių šokiuose.

Žemuogės žiedas, su balta kepurėle ir su šone jau užsimezgusia žalia uogele ar pora uogelių, mėlyna žibuoklė ir geltonas vedrynas būtų pagrindiniai veikėjai, o statistes gėles galima parinkti kurių tik norima rūšių. Jei statiesčių nebūtų įvedama, šokius atliktų šios trys gėlės; gali šokti kuri viena iš tų solo arba dvi — duetą.

Vabalas gali būti bet kurios rūšies. Geriau — įdomus kostiumas: su ūsais ar su rageliais, su daugeliu kojų, apvirtus ar juokiantis judinamų. Gali būti ir paprasta ruda sermėgėlė, kepurė su rageliais, berniukas rėpliojantis keturiomis.

Vedrynas, kadangi vyriškos giminės, turi būti storesniu balsu mergaitė, žaliom kelnytėm, su skaisčiai geltona, kelių vainiklapių žiedą vaizduojančia, kepurėle.

Scenai atsidarius, girdėti „Graži tu, mano brongi Tėvyne“ ar kurios kitos žinomos lietuvių dainos melodija, už scenos niūniuojama arba skambinama; gėlių šokis. Po šokio gėlės greit išsiskirsto į savo vietas, sustodamos įvairiose pozose.

ŽIBUOKLĖ: Ak, pavargau!

ŽEMUOGĖ: Ir aš!

VEDRYNAS: O aš — nė kiek! Jūs niekam tikę — moterys! Pasisuko, pašoko truputėlį ir pavargo... Gėda! O jei tokios netikusios, tai geriau tupėkit sau vietoj.

ŽIBUOKLĖ: Nebešoksim šiandien daugiau, vedrynėli.

ŽEMUOGĖ: Nebešoksim. Aš ir laiko neturiu: reikia savo uogelę prieš saulutę sirpinti.

(Jei įmanoma, būtų gerai nukreipti į žemuogę prožektorių, vaizduojantį saulę).

ŽIBUOKLĖ: O aš pasiklausysiu, ką šnibžda krūmų šakelės... Mėgstu jų pasakas.

VEDRYNAS: *(Su ironija)* Krūmų šakelės... Ką gi jos žino? Aš vėjo pasakų, dainų pasiklausysiu. Vėjas — tai bent vyras!

ŽIBUOKLĖ: Kad jis labai mane lanksto — tas vėjas. Dar nulauš mano laibą liemenėlį.

(Sulinguoja žibuoklė ir kitos gėlės. Girdisi už scenos vėjo užimas ir švilpimas; kai apie jį nebekalbama, nutyla. Užimas vėl pasigirsta, kai vėją pamini.)

VEDRYNAS: Lanksto jis ir mane, bet kad aš jo bijočiau? Tiktai jūs, mergaitės, bailės! Aš vėjo nebijau. Girdit, kaip švilpia jisai, senis narsuolis. O dabar vėl — girdit, kaip dainuoja? Jis moka dainų galybes! Tokių nei krūmai, nei medžių šakos, nei mūsų paukščiai nežino ir nemoka. Ne jiems su vėju lygintis! Vėjas daug šalių yra apkeliavęs, todėl ir daugelį dainų visokių moka.

ŽEMUOGĖ: Gražiai dainuoja ir mūsų paukšteliai.

(Girdėti gegutės kukavimas ar kitokių paukščių balsai.)

VEDRYNAS: *(Nepatenkintas)* Ką ten paukščius palyginsi su vėju! Paukščiai nuo pat ryto tik čiulba savo maldas Sutvėrėjui, tik garbina, tik savo šventumą reiškia. O vėjas — gudrus pasaulio perėjūnas, ir aš jo dainas labiausiai mėgstu.

ŽEMUOGĖ: Nebūk lengvabūdis, vedrynai. Sutvėrėjo garbinimas yra gražesnis dalykas negu pasaulio perėjūnų plepalai.

ŽIBUOKLĖ: O aš mėgstu krūmus. Saulei nusileidus, jie tokią gražią sušlama lopšinę, kad aš klausaus, klausaus, o akys pačios merkiiasi. Ir naktį jie apskleidžia mane laimingais sapnais.

VEDRYNAS: Krūmai — seni tinginiai. Nusibodo man jie.

ŽEMUOGĖ: Nusibodo! Ką tu kalbi! Kai krūmai — juk mūsų namai. Jie užstoja mus nuo supykusio vėjo; jie saugo nuo žiaurių, šaltų rytų, jie apglobia mus ir pagauna saulės spindulius, kad mes galėtume su jais pažaisti.

ŽIBUOKLĖ: Jie paberia mums ramos, kad atsigertume; jų senos, pūstančios šaknys padaro žemę maistą mums skanesnį...

ŽEMUOGĖ: Taip pat ir medžiai, ir žalės... Pakrūmė mus maitina, prigludžia ir duoda mūsų trumpam gyvenimui džiaugsmo.

ŽIBUOKLĖ: Pakrūmė — mūsų gerieji namučiai, namai.

VEDRYNAS: (*Numoja ranką*) Čiulbėkit sau, neišmanėlės! O aš daugiau žinau, ot! Aš klausaus keliauninko vėjo pasakojimų ir iš jo sužinojau tiek ir tiek!

ŽIBUOKLĖ (*Susidomėjusi*): Ką gi tu taip sužinojai?

ŽEMUOGĖ (*Kiek su ironija*): Gal ir mums parodytum savo išmintį, pagautą nuo vėjo sparnų?

VEDRYNAS (*Rodydamas į jas pirštu, paniekinančiai*): Tu, žibuokle, tik savo mėlynas akis išvertus į dangų spoksot temoki; o tu, žemuoge, tik savo vaikus, raudonas uogėles, auginti ir saulėje sirpinti težinai. Ateis šaltesnės dienos, ir tavo mėlynos akys užsimerks; o atleiks paukštis ir tavo vaikus sules. Ot! Ir bus jums. O aš daugiau žinau, nes vėjas išminties mane išmokė.

ŽEMUOGĖ: Nesididžiuok, nesipūsk!! Kas pradeda savuosius niekinti, tam blogai baigiasi.

ŽIBUOKLĖ: Negražu taip girtis!

ŽEMUOGĖ: Mirsi ir tu: visi mes mirsim. Bet ateis pavasaris, atgis nuo saulės pievos, krūmai, atšils mūsų žemės maistingos sultys, ir vėl mes pakelsim galvas, vėl pražydėsime, vėl bus gera ir linksma.

VEDRYNAS: Kvailos jūs! Atsibodo man čia viskas, įgriso ligi gyvo kaulo. Nemėgstu nei tų krūmų, nei tos nuobodžios pievos. Ką ten! Kitur daug gražiau ir geriau...

ŽIBUOKLĖ: (*Nustebusi*) Kitur gražiau ir geriau! Kur gi? Pasakyk!

ŽEMUOGĖ: Ar tik tavo galvelėj smegenys neišdžiūvo!

VEDRYNAS: Kalbėkit sau ką norit, o aš iškeliausiu...

ŽIBUOKLĖ ir ŽEMUOGĖ: (*Labai nustebusios*) Iškeliausi?

VEDRYNAS: Taigi. Iškeliausiu, ot. Ir ką jūs man padarysit?

ŽIB. ir ŽEM.: Kur gi tu keliausi? Kur?

VEDRYNAS: Į kitas šalis. Pamėginsiu laimę tenai.

ŽIBUOKLĖ: (*Užsisvajojusi*) Į kitas šalis!

ŽEMUOGĖ: (*Netikėdama*) Man rodos, vedrynėli, tu tik juokauji...

VEDRYNAS: Pamatysit! Nubundat kurią dieną, o manęs ir nebėr. O jūs čia sau trūnykit toj pakrūmėj!

ŽIBUOKLĖ: Kaip gi tu iškeliausi? Į kitas šalis! Tai juk labai toli!

VEDRYNAS: O gi kad ir vėjas: paprašysiu, ir nuneš mane.

ŽIBUOKLĖ: Vėjas! Aš jo bijočiau...

ŽEMUOGĖ: Ką tu čia prasimanai, vedrynėli! Geriau lik pas mus ir nešnekėk niekų. Draugai buvom, beveik kaip broliai, vienuos namuos... Ar gi čia mums ko trūksta? Ar gi saulė ne skaisti ir naktys ne ramios?

ŽIBUOKLĖ: (*Susigraudinusi*) Ir žiemą sniegas ar ne pakankamai gilus, kad mūsų daigus nuo šalčio ir pūgų apsaugotų? Ir ar gi ne myli čia mus visi? Verksim visada tavo prisiminę, jeigu iškeliausi ir nebegrįši...

VEDRYNAS: (*Kiek patylėjęs*) Taigi... Manot, kad aš visiškai širdies neturiu... Ir man bus gaila jus palikti. (*Supliaukši rankom*) Bet žinot ką! Gera mintis man atėjo į galvą, oi kaip gera mintis!

ŽIBUOKLĖ: Kokia mintis, kokio!

ŽEMUOGĖ: Nagi?

VEDRYNAS: Keliaukim visi trys! Ir jus į tas šalis aš paimsiu! (*Išdidžiai*) Juk esu vyras, ar gi nemokėčiau tokių dviejų mergaičių, kaip jūs, globoti?

ŽIBUOKLĖ: Ir mus! (*Užsisvajojusi*) Paimtum... į tas šalis...

ŽEMUOGĖ: Tik jau ne mane. Aš čia gimiau, čia ir pasiliksiu.

VEDRYNAS: Kvailos ir tiek! (*Kiek švelniau*) Bet paklausykit! Kokių gražybių yra kitur, kokios turtingos šalys! Ką čia ta mūsų pakrūmė! Siaura čia man, trošku. Aš pasaulio pamatyti noriu, turtingu pasidaryti, o gal net kurios šalies karalium!

ŽEMUOGĖ: Nesikelk į puikybę! Kažinko neprasimanyk! Gera mums ir čia.

ŽIBUOKLĖ: (*Svajoja*) Pasaulio pamatyti, turtinga tapti... (*Nedrąsiai*) O gal ir gerai būtų, žemuogėle?

ŽEMUOGĖ: Ką? Ir tu jau apie tas šalis svajoji?

ŽIBUOKLĖ: (*Drąsiau*) Kodėlgi ne? Visi laimės trokšta. Gal kitur ir geriau. Vedrynas žino daugiau už mus, ir jis protingai kalba.

ŽEMUOGĖ: Kai tu pati kvailutė, tai visi tau protingi atrodo!

VEDRYNAS: (*Gudriai nusišypsojęs*) Kaip sau norit! Galit keliauti, galit ir čia pasilikti. Bet kai kada nors vėjas ar paukščiai papasakos jums apie mano pasisekimus, apie gražią laimę, kurią ten atrasiu, tai mirsit iš pavydo. O aš jau čia nebegrįsiu, ton pakrūmėn, ne, ne... Toksai kvailas nebūsiu!

ŽIBUOKLĖ: (*Pribėgusi jį apkabina*) Vedrynėli, tai paimk ir mane! (*Vėl stovėdama svajoja*) Taip ilgu būna čia ir man! Ir paukšteliai apie kitas šalis gieda, ir vėją šnibždant girdėjau, ir saulė juk po pasaulį keliauja, vietoj nestovi... Ir debesėliai plaukia ir nuplaukia, naujom dangaus mėlynėm panardyti, kitokių šalių, kitokių laukų ir miškų pasižiūrėti...

ŽEMUOGĖ: (*Suplodama rankom*) Tai ir šitai galvelė jau apsisuko!

VEDRYNAS: (*Ramiai ir išdidžiai*) Kaip sau norit, kaip sau norit... Galit

VAIKAS APIE SUAUGUSIUS

ZIG. GAVELIS

Mama, tėtis rašė tetai:
— Dirbti mes netingim,
Nepraeis nė keli metai —
Būsime turtingi.

Ir iš tikro, darbe tėtis
Lig nakties išbūva.
Turi ir mama skubėti,
Kai siuvykloj siuva.

Kiek uždirba — bankan neša.
Sako: — pirkim namą.
Kai "Eglutę" man išrašė,
Tėtis barė mamą.

Nežinau, kodėl suaugę
Ant mažųjų pyksta,
Po sunkių darbų pavargę,
Dažnai ima rykštę?

Nepasako, kas pastato
Tas pilis užburtas,
Nebežino, nebemato,
Kur tikrasis turtas!...

ir čia likti. Aš pats vienas iškeliausiu. Tik ne taip nuobodu būtų, linksmiau kartu... (Patylėjęs) O tu, žemuoge, nenorėtum?

ŽEMUOGĖ: Kad man ir čia gera. Mano čia namai, čia ir liksiu.

VEDRYNAS: Namai, namai... Galėsi grįžti namo, jei norėsi. Daug pamatytum, daug išmoktum, gudresnė pasidarytum. O aš tai nė nemanau čia besugrįžti. Tokios šalys, turtingos, gražios! Ten visa kitaip negu čia. O, kiek man vėjas apsakė! Kokios plačios, margos pievos, kokie miškai, kokie paukščiai, kokios dainos! Kiek naujenybių tenai, kiek netikėtumų!

ŽIBUOKLĖ: Kokie paukščiai, kokios dainos! Kiek netikėtumų! O, vedrynėli, kaip aš pasiilgusi tų šalių!

- ŽEMUOGĖ: O aš čia žydėsiu, auginsiu savo gražias raudonas uogeles ir tiek.
- VEDRYNAS: Ir paukščiai jas sules...
- ŽEMUOGĖ: Tai kas, kad ir sules? Tam aš jas ir auginu, kad ne tik visi pasigrožėtų, o kad ir pasigardžiuotų jų saldumu.
- VEDRYNAS: O tose šalyse riebesnė žemė: tavo uogos užaugtų didesnės ir gražesnės.
- ŽEMUOGĖ: *(Nustebusi)* Iš kur tu žinai?
- VEDRYNAS: Ogi vėjas man sakė: "Kokie vaisiai, kokios didelės uogos! Viskas ten auga kaip ant mielių".
- ŽIBUOKLĖ: *(Susizavėjusi)* Matai, žemuogėle, girdi, ką jis sako? Užaugintum didelės, gražias uogas...
- ŽEMUOGĖ: *(Išdidžiai)* Mano uogos ir taip gražios.
- VEDRYNAS: Bet ar nenorėtum, kad jos būtų dar gražesnės?
- ŽIBUOKLĖ: Taigi, žemuogėle, ar nenorėtum?
- ŽEMUOGĖ: *(Susimąsčiusi)* Gal ir norėčiau... Kas gi netrokšta gero savo vaikams?
- VABALAS: *(Išlenda iš po kelmo juokdamasis)* Oho, ho, ho... Oho, ho, ho...
- VEDRYNAS: Ko tu čia, vabale, kvatojies? Gali tau kojos nuo juoko išsibarstyti!
- VABALAS: O ko man nesijuokti, kad juokinga? Oho, ho, ho... Oho, ho, ho...
- ŽEMUOGĖ: Kas gi tau taip juokinga, vabalėli?
- VABALAS: Viskas, viskas man juokinga. Oho, ho, ho... Ohi, ho, ho... *(Juokiasi apvirtęs, purtindamas kojas bei ūsus).*
- VEDRYNAS: Pakvaišo senis nuo ilgo miegojimo.
- VABALAS: Oho, ho, ho... Oho, ho, ho... Taigi, vabalas pakvaišo. Senis pakvaišo. O tu, jaunuoli, gerbiamas vedrynai, girdėjau, iškeliauji?
- VEDRYNAS: Kas tau darbo!
- ŽEMUOGĖ: *(Vedrynei)* Negražu taip su vyresniais kalbėti.
- ŽIBUOKLĖ: Ir aš, vabalėli, ir aš su vedrynu į kitas šalis, į turtingas, į gražias...
- VABALAS: Gerai, gerai, mėlynake! Į turtingas šalis, į gražias.. Labai gerai! Oho, ho, ho... Oho, ho, ho... Keliaukit, keliaukit. Į kitas šalis. Oho, ho, ho...
- VEDRYNAS: Tai ką, gal mums pavydi, seni?
- VABALAS: Nepavydžiu, ne. Oho, ho, ho... Oho, ho, ho... Keliaučiau ir aš, bet senas ir nepaslankus esu. Senas kvailys. O jūs jauni ir gudrūs. Aho, ho, ho...
- ŽEMUOGĖ: Ir tu keliautum, vabalėli, a?
- VABALAS: Keliaučiau, žinoma, keliaučiau! Su vėju skrisčiau. Nieko

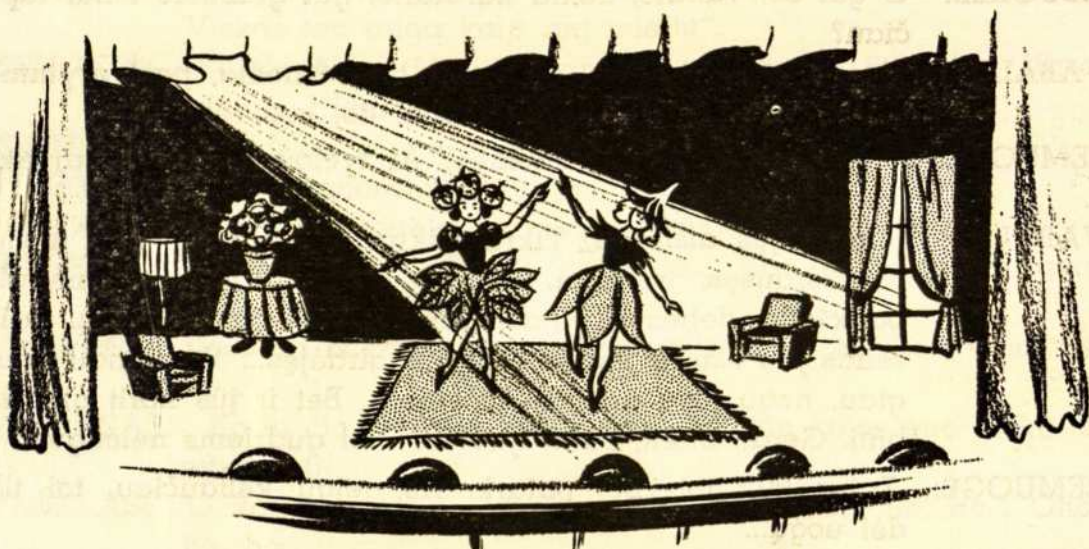
- čia gero. O tenai viskas gudriau. Ir vaikai gražesni, kaip tas vedrynas sakė... Oho, ho, ho... Oho, ho, ho...
- ŽEMUOGĖ:** (*Labai susimąsčiusi*) Ir tu, vabale, manai, kad tenai gražesnės, didesnės užaugtų mano uogas?
- VEDRYNAS:** Sakiau gi! Ką? Manimi netiki?
- VABALAS:** Taigi, taigi, užaugtų didesnės, kaipgi. Ir gražesnės, žinoma, ir gražesnės... Oho, ho, ho... Keliaukit, keliaukit visi... Oho, ho, ho...
- ŽIBUOKLĖ:** O gal aš, vabale, kokia karalaite, gal gražuole tenai tapčiau?
- VABALAS:** Žinoma! Ohi, ho, ho! Oho, ho, ho... Žinoma, pasidarytum! Tau tiktai karalaite ir būti! Oho, ho, ho...
- ŽEMUOGĖ:** (*Piktai*) Tai ko tu vis juokies? Ar tyčiojies iš mūsų, ar tikrai pritari? Sakyk!
- VABALAS:** (*Surimtėjęs atsisėda*) Tikrai, tikrai. Neveltui gi visą žemę esu išrausęs, neveltui. Išminties duoda ir žemė, ne tik paukščiai, debesys, vėjas. Žemė — gal dar daugiau. O ir senas jau esu, ir matęs daug, ir girdėjęs... Vai, žinau daugiau, negu jūsų gražios galvelės... Bet ir jūs norit gudrūs būti. Gerai, būkit, būkit gudrūs. Būti gudriems nelengva.
- ŽEMUOGĖ:** Tai sakyk teisybę, patark. Aš, jeigu keliaučiau, tai tik dėl uogų...
- VABALAS:** (*Nusisukęs suprunksčia juokdamasis į sauja, o atsigręžęs į juos kalba rimtai*) Keliaukit. Į kitas šalis, į gražias, į turtingas. Ką čia ta pakrūmė! Ir aš keliaučiau, jei nebūčiau senas kerėbla. Juk tik taip mane visi ir vadina: senas kerėbla!
- ŽEMUOGĖ:** Jeigu ir vabalas, senas ir išmintingas mūsų kaimynas, taip kalba, gal reikėtų pamėginti...
- VEDRYNAS:** (*Šokinėja džiaugdamasis*) Tai gerai! Tai bus nenuobodu, tai linksma!
- ŽIBUOKLĖ:** O kada gi, vedrynėli? Kada keliausim? Aš jau čia nebe norėčiau gaišti nė valandėlės.
- VABALAS:** (*Vėl apvirtęs juokiasi*) Oho, ho, ho! Mirsiu iš juoko!
- VEDRYNAS:** (*Susimąstęs*) Kada? (*Pasikrapšto pakaušį*) Matai, mane pažadėjo nunešti vėjas, bet kad jis truputį melagis... Aš jau seniai jo prašau ir laukiu... O jis tik šaipos ir manęs nepaima. O gal mes ką kitą paprašytum?
- VABALAS:** Gandras, vedrynai, gandrai po pasaulį keliauja.
- VISI:** (*Sušunka*) Tikrai, gandrai!
- VABALAS:** O didelis, biaurybė, ką jam reiškia jus po sparnais susikamšyti. Ir nebloga jį budo: tik paprašykite, nuneš.

VEDRYNAS: Gerai tu sakai, vabale! Na, būsim dėkingi tau už gerą patarimą.

ŽIBUOKLĖ: (*Pribėgusi bučiuoja vabalą*) Tu geras ir... netoks jau ne gražus!

VABALAS: Taigi, keliaukit, visi keliaukit... Oho, ho, ho... Oho, ho, ho... (*Žibuoklė, žemuogė ir vedrynas draugėn suėję tariausi, o vabalas apvirtęs kvatojasi*).

U ž d a n g a

ANTRAS VEIKSMAS

Žemuogė, žibuoklė, Diana, Silvija.

Kambarys. Kiek galima puošnesnis. Langu. Stalelis, pora kėdžių. Jei įmanoma, gali būti foteliai ar sofa, kilimas, gražios lango užuolaidos, ant stalo rožių ar kitokių gražių gėlių puokštė. Tačiau, gali būti ir paprastesnis kambarys. Sceną atidarant, girdisi muzika „*Karvelėli mėlynasis*“ ar panaši. Žemuogė ir žibuoklė šoka lėtą, liūdną šokį. Jos turi atrodyti nusiminusios, pavargę, palaužtos, išsiilgusios. Pasibaigus šokiui, abi sukrinta prie lango.

ŽIBUOKLĖ: (*Gailiai*) Žemuogėle...

ŽEMUOGĖ: Ką?

ŽIBUOKLĖ: Labai pavargau. Ir taip liūdna!

ŽEMUOGĖ: (*Kiek patylėjusi*) Liūdna ir man. O pavargusi nemažiau už tave. Štai ir mano uogelės — neužsimezgė ar nubyrėjo, — pati nebežinau. (*Ji nebeturi savo žalių uogelių*).

ŽIBUOKLĖ: Kokia kelionė buvo, kokia baisiai ilga kelionė!!

ŽEMUOGĖ: Gerai gاندrelis mus atkalbinėjo nekeliauti. Reikėjo jo ir paklausyti.

ŽIBUOKLĖ: Bet kodėl jis pats keliauja? Aš maniau, kad jisai mums pavydi laimės. Ir vedrynas taip manė...

ŽEMUOGĖ: (*Atsidūsta*) Vargšas vedrynas!

ŽIBUOKLĖ: (*Nusišluosto akis*) Nebėra mūsų vedrynėlio...

ŽEMUOGĖ: Aš čia gulėdama galvojau ir galvojau, kad vedryną Dievas nubaudė už jo puikybę, už namų paniekinimą.

ŽIBUOKLĖ: (*Išsigandusi*) Tu taip manai? Tai ir mus gali nubausti, nes juk ir mes...

ŽEMUOGĖ: Žinoma, kad gali nubausti. Aš apie tai irgi galvojau. Ak, kad taip būtų lengva klaidas atitaisyti, kaip jas padaryti lengva. (*Giliai atsidūsta ir linguoja galva*).

ŽIBUOKLĖ: Kodėl, žemuogėle, kodėl? Argi mes padarėm klaidą? Dėkui jam, gandrelis atnešė į didelę, naują, gražią šalį. (*Pralinksmėjusi*) O juk buvo gražu tenai, už to didelio parko, ar ne? Parku, ar ne taip, gandas pavadino tą didelį retą mišką, kur mus paliko?

ŽEMUOGĖ: Parkas. Taip jisai sakė.

ŽIBUOKLĖ: O juk gražu buvo, ar ne tiesa? Atsitiesusios po ilgos kelionės sau dairėmės. Ten toliau, pačiame parke, buvo tokių nematytų, gražių, išdidžių gėlių... Atsimeni, kaip jos pradėjo į mus žvilgčioti ir šypsotis...

ŽEMUOGĖ: Jos pajuokė mus. Mes joms atrodėm keistos, menkos...

ŽIBUOKLĖ: Kodėl, žemuogėle? O man atrodė, kad jos nori su mumis susidraugauti? O, aš mielai būčiau bėgusi prie jų! Jos tokios gražios, puošnios! Gal ir aš būčiau kada tokius gražius drabužius gavusi, kaip jų?

ŽEMUOGĖ: Nepyk, žibuokle, už teisybę: tu kvailutė. Savi drabužiai gražiausi. Ir tu negali savųjų pakeisti. Tokius tau gimstant davė Dievas, tokiais ir būsi. Gražūs jie. Ir branginti reikia. O anos gėlės, aš mačiau, išdidžios ir svetimos mums. Jos tik šaipėsi, šnibždėjosi apie mūsų menkumą. Mes esą atėjūnės, nematytos, mažos ir vargingos. Aš girdėjau. O vedryną jos vadino geltonu keistuoliu. Vedrynėlis pats tai išgirdo ir labai užsigavo. Jis pradėjo bartis ant jų, koliotis. Nutildyt negalėjau: toksai tas mūsų vedrynas buvo smarkus.

ŽIBUOKLĖ: O aš buvau taip sužavėta tuo parku, kad nieko negirdėjau. Kiek žmonių tenai vaikščiojo! Pakrūmėm niekada tiek daug jų neateidavo. Ir vaikai taip gražiai pasipuošę! Tikrai, žemuogėle, čia graži šalis ir aš nesigailiu atkeliavusi.

(*Bus daugiau*)

PIETŪS VIRŠUM DEBESŲ

GROŽVYDA SERAPINAITĖ

*Iškėlęs galvą taip augštai,
Ar Vilniaus bokštus tu matai?*

Leonardas Žitkevičius

Jau seniai, seniai svajojau, kaip ir kada galėčiau oru paskrajoti. Ir va, mano troškimas netikėtai išsipildė!

Gavęs atostogų, tėvelis tučtuojau pasiėmė mane į kelionę. Traukiniu pasiekę Čikagą, per kelias dienas aplankėm tenykščius giminaičius ir draugus. Likusią laiko dalį turėjom paskirti nuvykimui į Kanadą. Mano teta su šeima dar nuo pernai mūsų laukė. Net ir žiupsnį pinigų kelionės išlaidoms atsiuntė.

Beplanuojant ir su gerais žmonėmis besitarian, kada ir kuriuo traukiniu ten išvažiuot, prekybininkas Jonas Karvelis ir jo duktė Diamantė (šauni lietuvaitė) paragino mudu lėktuvu skristi. Turėdami prityrimo, juodu ne tik kad visas žineles surankiojo, bet dar pats ponas Karvelis mudu ir į aerodromą savu automobiliu nugabeno — pristatydamas prie pat bilietų kasos. O mano bilietui į ten ir atgal tėvelio brolis Ignas (mano krikšto tėvas) buvo davęs pinigų — ir dar viršaus pridėjęs.

Apsirūpinę kuo reikia, atsisėdom ir laukiam, nes buvome atvykę visą valandą anksčiau prieš išskrendant. Į orą turėjom pakilti vidurdienio 12 valandą 30 minučių. Tai buvo — man įsidėmėtina — rugpjūčio 20 diena.

Taip besėdint ir belaukiant, atėjo mėlynai uniformuota tarnautoja. Patyrusi, kad mudu pirmą kartą leidžiamės į oro kelionę, be jokios eilės nusivedė į didžiulį lėktuvą. Sėdėti vietas išsirinkom užpakaly dešiniojo sparno. Man tėvelis pavedė kėdę prie pat langelio, kad lauko pusėj viską geriau regėčiau.

Keleiviams sulipus laiptais į vidų ir šono duris sandariai užvėrus, tarnautojos paliepė mums diržais prie kėdžių prisirišti. Bemačiant visi 4 motorai it susitarę pagavo gramzdžiai ūžti, galingi prope-

leriai suktis. Suskambėjo signalas. Elektriniai šviesos ženklai pasirodė. Po to pasigirdo išpėjimas, kad niekas nerūkytų iki signalo lempu-
tės užges. Tatai reiškė, jog kelionė jau prasideda.

Lėktuvas iš pradžių nepaslankiai ėmė judintis. Pasisuko keliais lūžiais cementuotu taku, kol įstojo į tiesų, kaip styga, kelią. Ir juo kai įsibėgės įsibėgėjęs — tai vos tepajutom, kaip atsiplėšėm nuo žemės. Skristi turėjom šiek tiek į šiaurės rytus. Todėl visų pirma atsiradom ties Čikagos miestu. Jo pastatai ir gatvės mažėjo ir siaurėjo, nes kilome augštin ir augštin. Po trumpos valandėlės atsivėrė Mičigano ežero plotai. Įskridus į vandenį, mus pasitiko pirmieji debesų būriai. Mes jų kiekvieną tuojau pralenkėm ir vienkart “po kojų pamynėm”; veikiai jie bepasirodydavo žemai apačioj. Lėktuvui įkopus į tokį augštį, kuriame jis jau daugiau nebekilo, kelionė buvo lygi ir rami. Jokio supimo, nei siūbavimo ir nė mažiausio kratymo. Mūsų didysis paukštis movė pirmyn daug daugiau už traukinį ir ypač už autobusą. Išilgai tarp sėdynių erdvokas takelis. Jei reikia, gali nesvirdikuliuodamas juo pirmyn ir atgal paeiti; diržai pasidarė nebereikalingi.

Neužilgo lėktuve dirbusios merginos pradėjo triūstis savo elektrinėj virtuvėlėj. Valgius jos nuo žemės paviršiaus buvo pasiėmusios išvirtus; bereikėjo, kas šildoma, sušildyti, žaliomis daržovėmis paskaninti — ir išdalinti. Visa tai atlikusios, jos apklausinėjo, kas norėtų valgyti (už maistą čia mokėti nereikia). Pasijutom besą alkani. Retas kuris teatsisakė nuo to malonumo.

Dabar tarnautojos ėmė nuo lentynų nedidukes pagalvėles ir dalino jas keleiviams ant kelių pasidėti; mat, taip patogiau laikosi padėklas su valgiais. Padėklus gavę, pamatėm, kad puodukų dugnai į tam tikras duobutes tvirtai ir patogiai įkaišioti, idant nenusivartaliotų.

Buvo penktadienis. Tai pagrindiniu valgiu ėjo geros rūšies žuvis su padažu ir žaliais salotų lapais. Gražiai tuo atsižvelgta į keleivius katalikus. (Grižtant mums patiekė trapios vištienos). Prie viso to atskirai įdėjo bulvių košės. Bandutė, sviesto gabaliukas. Dar supjaustyti pamidoru. Druskos, pipirų (tam tikruose maišiukuose). Grietinės ir majonezo (uždaruose indeliuose). Vaikams pieno puodukas, suaugusiems kavos — ir visiems cukraus po tris gabalėlius. Vėl toks apkepto gabalas, gausiai prikimštas skanių persikų. Galų gale — apelsinų sunkos puodukas. Ypač tokiose nepaprastose aplinkybėse, mūsų stalas atrodė karališkai. Pamanykit: pietūs kažin kur viršum debesų! O ir apetitas atsirado nepaprastas. Todėl sušveitėm viską iki paskutinio trupinėlio, dėkodami Dievui už tokią malonę.

Gal apie pusiaukelę tarp Čikagos ir Toronto (Kanadoje) lėktuvo tarnautojos paleido keleiviams per rankas tokį gražų dvilinką lapuką, lyg kad laikraštėlį (“Captain’s Bulletin”). Jame rašoma, jog

mes skrendam 14.500 pėdų augštyje nuo žemės paviršiaus. Tėvelis apskaičiavo, kad tai yra 4 kilometrai ir 422 metrai (taigi arti puspenkto kilometro!). Gi nuo jūros lygmens buvome dar 500 pėdų augščiau. Lauko temperatūra tesiekė vos 0°C, arba +32°F. Skridimo greitis — 240 mylių per valandą. Kelionė vyko pavėjui.

Kadangi skridimas truko apie 3 valandas, tai turėjome atlikti daugiau negu 600 mylių kelio. O pridėjus grįžimą, išeina jau su geru viršum 1.200 mylių. Tokį tai kelio galą (pirmukart!) oro augštybėse pagyvenau.

Nuskridus apie du trečdaliu mūsų kelionės, lėktuvas ūmai susipurtė ir lyg į duobę bematant įgriuvo. Tuoju išgirdom įsakymą diržais prisirišti. Sulig tais žodžiais mus nešęs paukštis pūkstelėjo augštytyn tarsi laivukas, paplautas didelės vandens bangos. Taip tatai jis kilsčiojo ir kraičiojo nežinia kiek mylių, kol, baigiantis kelionei, aprimo. O man tasai staigus lėktuvo bangavimas didžiai patiko. Jam pasibaigus, pasidarė liūdniau, ir aš tarnautojų paklausiau: “Kodėl nebesupa?” Jos tik maloniai šypsojosi. Tik kai reikėjo iš lėktuvo lipti, jos man išskirtinai iš visų keleivių *sudiev* šūkstelėjo. Iš to sprendžiau, jog baile ar išlepėle manęs nepalaikė. Tuo metu pajutau savyje stiprų norą užaugusi lėktuve tarnauti.

Ne, skridimo įspūdžio su jokia kitu nepalyginsi! Apima tave tiesiog stebuklingas jausmas, kuris paskui ilgai tveria.

Turėjau su savim foto aparatą. Užkopus mums į padanges, nuėmiau keletą debesų nuotraukų. Gana žemai apačioje matėsi plačiausi jų laukai. Žvelgiant į tolybes, jų gumuliniai plotai priminė ašigalio reginį, nes išveizdėjo lyg kieno verste suversti sniegynai bei ledynai. Gaila, kad spalvotų filmu neturėjau. Vien šviesoj ir šešėliuose neišsiryškino viskas kaip reikiant.

Mažiau debesuotose srityse akylai stebėjau žemės paviršių. Jis dabar beatrodė it nutepliotas braižinys. Didieji vieškeliai — tarsi lininiai siūlai. Miškai — tai tik žalios dėmės. O medžiai ar medžių grupės — vien žali taškiukai. Kiekvienas pasėlių laukas — lyg delno didumo skiautelė. Iš tokios augštybės negalėjai atskirti, kur nupjauti kviečiai, kur kukuruzai, dobilai ar kas kita. Vien tik žalsvavo, geltonavo...

Miestai, tokie, kaip Detroitas, ar Mičigano valstybės sostinė Lansingas, teuzēmė plotą nedidesnį, kaip erdvokas kiemelis. Gi mažesnieji ežerų ežerėliai telkšojo tankiai išmėtyti, lyg kokie klanai po smarkaus lietaus. Upės vingiavo — tokios apmatomai trumpos ir siauros.

Nors žinomas buvo dalykas, tačiau, įspūdžiu maišatyje, — šovė mintis ir paklausiau: “Tėtuliuk, iš ko susideda debesys ir kaip jie

ROMUKAS IR KAČIUKAS

VYTENIS BABRAUSKAS

Buvo mūsų toks kačiukas.
Ir mylėjo jį Romukas.
Žaidė juodu visą dieną
Ir vaišinos saldžiu pienu.

Šokinėja kamuoliukas,
Šoka Romas ir kačiukas.
Kamuoliukas pliumpt i pieną —
Romas verkia visą dieną:

Juodu gert ko neturės
Ir į kailį tėtė krės.

laikosi ore?" O jis man, sujudęs, atsakė: "Štai, mes kaip tik pasinė-
rēm debesyje — stebėk jį!" Lėktuve tuo metu tikrai viskas pritemo.
Nugi per lėktuvo sparną tik vertėsi užpakalio pusėn tirščiausio rūko
dideli glėbiai. Nė to sparno galo nebeužmatyti. Pro vėdinamuosius
vamzdelius pagavo lašėti vanduo kone tiesiai mums ant galvų. Mat, į
viršų bekildamas, lėktuvas kaip tik skrodė vieną iš pačių tamsiųjų
debesų. Jis skubiai veržėsi išsigaut į šviesesnę erdvę.

O vėl, skrendant per Mičigano ežerą, man dingojosi, lyg kad esa-
me kur nors viršum Atlanto. Galvoje sutvisko spėjimas: bene jau į
numylėtą Lietuvą grįžtam?! Bet kur tau... Ji juk vis dar "po raga-
nos kirviu"... Supratusi tai, vien besidairiau, ar neižvelgsiu kurių žė-
mės apvalumo žymių.

Nugirdusi mudu kitoniškai šnekant, viena iš lėktuvo tarnautojų
priėjo ir paklausė mano tėvelį: "Ar jūs ne italai?" Jis gi atsakė:
"Ne, mes lietuviai". — "A, lietuviai", pakartojo mergina. Turbūt ją
sudomino mudviejų kalbos jiems neįprastas skambumas, nes mudu
pačiudu — šviesiaveidžiai, mėlynakiai — į italus nedaug tepanašūs.

RUDNĖLIS

MILDA SKUČAITĖ

Soduos krūmai geltonuoja,
Medžių lapai krinta. —
Rudenėlis atsvyruoja,
Rudenėlis plinta.

Lietūs lyja, vėjai pučia,
Saulės nematyti.
Vasarėle, vasarėle,
Kaip tave pavyti?

Dienos bėga, metai ritas
Mūsų vasarėlės:
Nesuspėjai nė pražysti, —
O jau rudenėlis.....

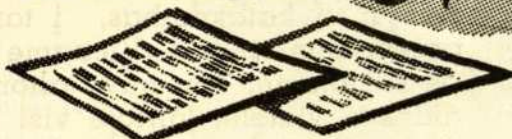
Taigi savo protėvių kalbą čia *visai tikrai* buvom iškėlę į padanges!
Prieš nusileidžiant suskambėjo vėl skambutis: ženklas — diržais prisirišti. Lėktuvas gražiausiai nutūpė gana toli nuo Toronto miesto — Sarnijos aerodrome. Iš jo apie 45 mylios lygaus plento į mūsų kelionės tikslą — “gėlių miestą” Hamiltoną. Tėvelis man pakeliui aiškino, kad čionai matomieji miškeliai ir kalvos jam gerokai primena Lietuvos vaizdus.

Grįžtant matēm pro debesis įdomiai prasiskverbusių saulę, kai ji buvo arti laidos. Mums ji atrodė danguje tebekybanti per kokį sieksnį ar daugiau, kai žemės paviršių prieblandos pirštai jau lietė. Miestas, ties kuriuo tada skridom, visas buvo pasipuošęs žiburiais. Jo gatvės nuostabiai mirguliavo — kaip kad ir mano širdis ir mintys...

Oi koks sunkus darbas —
tas rašymas...

MOKYKLOS IR Mes

GYVA LIETUVYBĖ ITALIJOJE

Gražiame Šiaurės Italijos kampe, kur gimė ir augo didysis jaunimo apaštalas Šv. Jonas Don Bosco, ant vieno gražaus kalnelio stovi pilis. Prie tos pilies prisišliejusi graži Lietuvių Saleziečių Įstaiga. Naujoji Don Bosco pilis. Kas vakarą čia išgirsi lietuvišką sutartinę, kuri toli nuaidi Piemon-to kalneliais. Visi castelnuoviečiai pažįsta šią Įstaigą ir mielai čia atsilanko didžiųjų švenčių metu pasiklausyti lietuviškų giesmių. Kada vynuogės prinoksta, castelnuoviečiai užkviečia Įstaigos auklėtinius pasiuogauti, nes jie pamėgo baltaplaukius lietuviukus, kurie visada linksmi ir patenkinti. Įstaigoje gyvenimas bėgte bėga, nes jis labai įvairus ir įdomus. Šalia mokslo ir maldos, čia verda ir sporto gyvenimas: krepšinis, futbolas, orinis, kvadratas ir kiti žaidimai užpildo laisvą nuo mokslo laiką. Bet gražiausias laikas įstaigoje yra didžiosios šventės: Kalėdos, Velykos, Tautos šventės. Tada gražiai papuoštoje bažnytėlėje sumirga gėlės, suskamba giesmės iš jaunų širdžių, o teatro salėje nukrenta vėl uždanga, prasideda programa, pilna jaunatviško gyvumo ir džiaugsmo.

Didžiausia tačiau šventė buvo visai įstaigai, kai ji galėjo vykti Romon ir dalyvauti Dominiko Sa-

vijaus kanonizacijoje birželio 13 dieną. Jau iš anksto buvo tai didžiai kelionei ruošiamasi: lyginami tautiniai drabužėliai, miklinami balsai, kad būtų kaip reikiant pasirodyta, nes juk jiems tenka atstovauti visą lietuvišką jaunimą. Nekantriai buvo laukiama paskutinės dienos, kada galėjo išėsti į didelį autobusą, kuris vežė tiesiai į Romą. Autobusas buvo papuoštas gražia lenta su lietuviškom spalvom ir įrašu: "Lituania". Romon atvykę, dar tą pačią dieną visi išskubėjo į kanonizacijos iškilmes. Iš viso pasaulio jaunimo nebuvo nė vienos grupės, kuri taip gražiai ir organizuotai pasirodė, kaip lietuviai berniukai iš Castelnuovo gimnazijos, todėl atkreipė visų dėmesį, ypač su savo užrašu: "Ciesa del silenzio" — Tylinčioji Bažnyčia". Daugelis reiškė savo gilią užuojautą kenčiančiai Lietuvai. Kun. Petraičio dėka lietuviai berniukai galėjo visai arti prieiti prie popiežiaus sosto ir sekti iškilmes. Ne vienam nuriedėjo džiaugsmo ašara per skruostus, pamačius jaunojo šventojo paveikslą, kuris tą vakarą buvo iškilmingai paties šv. Tėvo dar su kitais keturiais palaimintaisiais įskaitytas į šventųjų eiles.

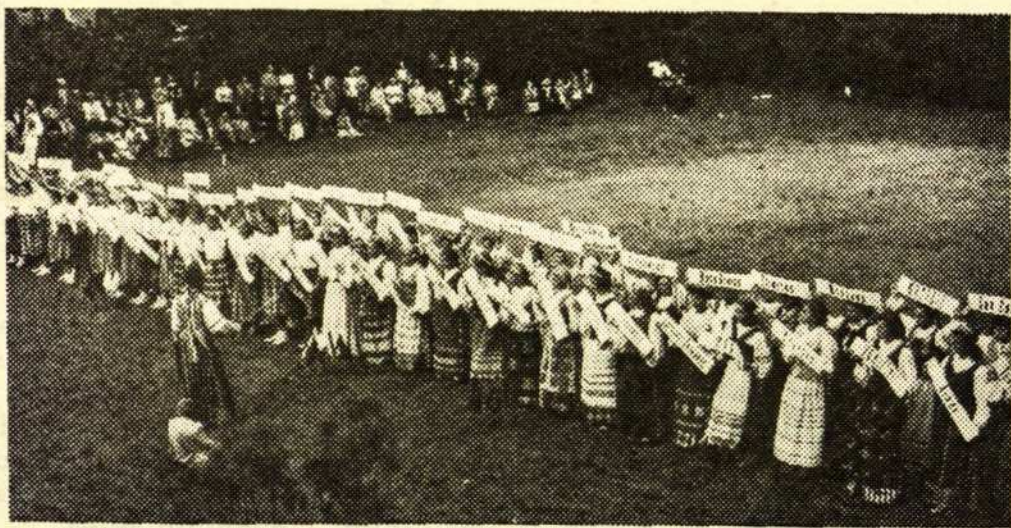
Kitos dienos rytą Šv. Petro Bazilika prisipildė žmonių miniom, suplaukusiom iš viso pasaulio pa-

gerbti naujuosius šventuosius. Lietuviai berniukai vėl gavo vietą prie pat šv. Tėvo sosto. Ir kada minios kėlė ovacijas įeinančiam Šv. Petro įpėdiniui, ir mūsų berniukai sušuko galingą lietuvišką "Valio", atkreipdami Šv. Tėvo dėmesį, kuris juos kelis kartus iš tolo pasveikino ir palaimino. Džiaugsmo ašaros ir ovacijos maišėsi kartu. Šie įspūdžiai liksis visados giliai jaunųjų širdyse. Tą pačią dieną visi aplankė ir zoologijos sodą, kur turėjo progos pamatyti įvairių gamtos prašmatnybių. Vakare visi buvo svečiuose Lietuvių Šv. Kazimiero Kolegijoje, kur keleta valandų nuoširdžioje nuotaikoje pasikalbėjo, pažaidė ir padainavo.

Kas atvyksta Romon, būtinai nori ne tik dideles bažnyčias, muziejus, Koložėjų ir kitas įžomybes pamatyti, bet ir katakombas. Vieną ankstų rytą nuvykome ir mes į katakombas. Iš vakaro telefonu užsisakėme septintai valandai vieną altorių. Į katakombas reikėjo dar gerą kelio galą už Romos mašina važiuoti, kol pamatėme medžiais

apsodintą gražią alėją, kuria ir pasukom. Sustojom prie vienos kopytėlės, kur maldininkų eilės jau laukė, kada galės eiti žemyn į katakombas. Ir mes, pasiėmę vieną vadovą, pradėjome leisti laiptais žemyn į katakombas, į tamsius požeminius vingius. Viename kampe sustojome. Ten buvo altorius ir didesnė vietelė, kurioje visi mūsų maldininkai lengvai sutilpo. Kun. Naujokas atlaikė šv. Mišias. Mūsų visų mintys skrido į tuos laikus, kada pirmieji krikščionys čia slapstėsi, čia meldėsi. Užtraukėme keletą lietuviškų giesmių! Mes katakombose, bet juk ir mūsų broliai sesės Tėvynėje irgi katakombose meldžiasi... todėl ir mes mintimis susivienijome su tais kenčiančiais broliais! Pasimeldę apvaikščiojome gerą dalį Šv. Kalikso katakombų, kuriose matėme daug kankinių karstų, daug įvairių įrašų iš pirmųjų amžių ir su giliais įspūdžiais palikome šią šventą vietą.

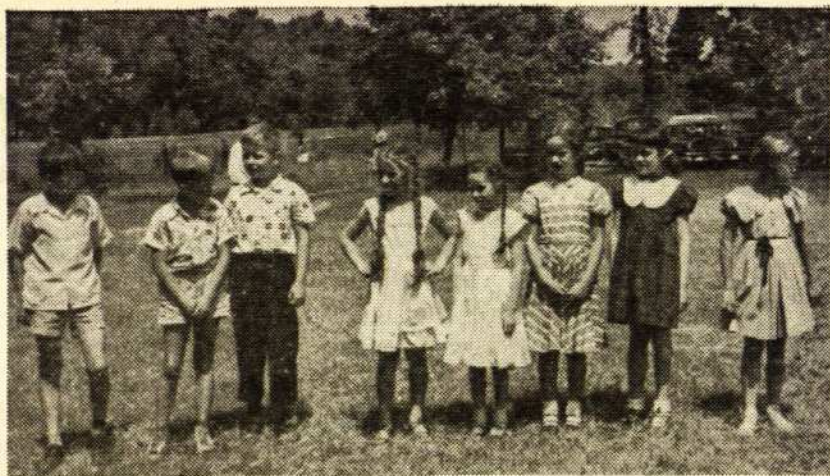
Keletą dienų pabuvę, pamatę svarbesnes vietas, grįžome atgal į Castelnuovą. Pakeliui mūsų ber-

Putnamo mergaičių stovykloje spaudos eiseną.

Dabar sėdime mokyklų suoluose, bet tikrai malonu prisiminti vasaros dienas stovykloje.

Clevelando Jaunučiai
Ateitininkai vasaros
metu. Jie visi yra uo-
lūs "Eglutės" skaity-
tojai.

niukai pamatė Paduos miestą, kur Šv. Antanas gyveno. Tik pakilusi Pado upė buvo apsėmusi gatves, teko apie šimtą kilometrų aplinkui važiuoti. Ar nepanašiai yra ir su mūsų tremties kelione, kuri jau 10 metų tęsiasi ir vis didesnius vingius daro. Bet mes gerai žinome ir tikime, kad vieną kartą visi sugrįšime atgal į savo Tėvynę, į tą naujųjų katakombų ir naujųjų kankinių žemę. Todėl tam mes privalome ruoštis: gerai mokytis, gražiai išsiauklėti ir gerąjį Dievą melsti, kad kuo greičiau ateitų tas laikas, kada mes visi galėsime pasukti tiesiai į savo tėviškėlę!

Rašo kun. Augustinas

— Vokietijoje veikia 19 lietuviškų vadinamų vargo mokyklų, kuriose mokosi per 300 lietuvių vaikų ir kuriose dirba 21 mokytojas. Pamokos jose vyksta kai kur tik vieną kartą savaitėje, kitur — 2 ar 3 kartus, po 2-3 valandas, mokiinių laisvalaikio metu. Tose mokyklose mokoma lietuvių kalbos ir literatūros, Lietuvos geografijos ir istorijos, dainavimo, žaidimų. Tai panašios mokyklos, kaip ir Amerikoje ar Kanadoje šeštadieninės arba Australijoje ir kitur sekmadieninės lietuviškos mokyklos. Jų visų uždavinys — išlaikyti gyvą lietuviybę.

— Vasario 16 Gimnazija turi stiprią krepšininkų komandą, kuri turi nemažą varžybų su vokiečių geromis krepšinio komandomis. Lietuviai krepšininkai kviečiami net į Prancūziją.

— Vasario 16 Gimnazijoje lankėsi J. E. Vyskupas V. Padolskis. Gražiai buvo sutiktas ir pasidžiaugė gyva lietuviška gimnazijos veikla.

— Vasario 16 Gimnazijos šokėjų grupė ne tik gražiai pasirodo pačioje gimnazijoje, bet vyksta gastroliuoti ir į kitus Vokietijos miestus. Publikos šiltai sutinkama.

Naujos Knygos

LIETUVIŲ DIENOS — gausiai lietuviško gyvenimo vaizdais iliustruotas žurnalas, leidžiamas Los Angeles, Cal., 1954 m., spalio mėn. numeris.

MARGUTIS — mėnesinis lietuvių žurnalas, leidžiamas Čikagoje, 1954 m. rugsėjo mėn. numeris.

MŪSŲ VYTIS — skautų vadų ir skautų akademikų laikraštis, Nr. 5 (rugsėjo-spalio mėn.)

ŠV. PRANCIŠKAUS VARPELIS, nr. 10, spalio mėn. Daug įdomių religinio turinio skaitinių.

KARYS, nr. 8, rugsėjo mėn. Jame rasite daug įdomių kariškų ir kitokių žinių ir pasiskaitymų.

TĖVIŠKĖLĖ — lietuvių vaikų laikraštis, liepos mėnesio numeris.

TRUPUTĮ PAGALVOK

UŽDAVINIAI

I. Brūkšnelių vietoje įrašykite raides. Pirmoje eilutėje statmenai: žymus lietuvių rašytojas. Gulsčiai:

1. ----- ("Pragiedrulių" autorius),
2. ----- (poetas, parašęs knygą "Nemuno ilgesys"),
3. ----- (autorius dramos "Vincas Kudirka"),
4. ----- (autorius knygos "Saulutė debesėliuos"),
5. ----- (autorius knygos "Tėvų pasakos"),
6. ----- (autorius knygos "Svetimos pagairės"),
7. ----- (tikroji autorės pavardė, kurios vaidinimas spausdinamas šiame "Eglutės" numeryje),
8. ----- (kas parašė "Skrudėlytės Greitutės nuotykius"?),
9. ----- (mūsų žymus humoristas, gyvenęs Australijoje),
10. ----- (lietuvių rašytojas, neperseniausiai miręs Prancūzijoje),

Uždavinys vertinamas 10 taškų. Sudarė Kazukas Jankauskas, Detroit, Mich.

II. Į langelius įrašykite raides. Gulsčiai:

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.

1. ☐☐☐
2. ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐
3. ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐
4. ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐
5. ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐
6. ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐
7. ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐
8. ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐
9. ☐☐☐

1. Pirmosios abėcėlės raidės,
2. Vieta garsi Lietuvos nepriklausomybės kovomis,
3. Vasarvietė prie Nemuno netoli Kauno,
4. Miestelis prie Nemuno, kuriame yra gyvenęs V. Kudirka,
5. Žymus Lietuvos kurortas,
6. Miestelis ir geležinkelio stotis vidurinėje Lietuvoje,
7. Lietuvos upė, kurios vardas panašus į didžiausią Lietuvos upę,
8. Pietų Lietuvos miestas, turėjęs specialią ligoninę,
9. sutrumpintas didelės valstybės pavadinimas.

Statmenai 5-toje eilutėje turime gauti tą patį žodį, kaip ir 5-oje eilutėje gulsčiai. Vertinamas 10 taškų. Sudarė Nijolė Papečkytė, Rosario Argentina.

NR. 8 UŽDAVINIŲ ATSAKYMAI

I. Brūkšnelių vietoje įrašę raides, gautame: statmenai — Raudondvaris, gulsčiai: 1 Rainiai, 2 Asvėja, 3 Druskininkai, 4 Utenio, 5 Onuškis, 6 Narutis, 7 Dotnuva, 8 Varėna, 9 Aukštadvaris, 10 Rokiškis, 11 Inturkė, 12 Seinai.

II. Įrašę brūkšnelių vietoje raides, gautame: statmenai — Medvėgalis, gulsčiai: 1 Malūnas, 2 Ežerėtis, 3 Daukša, 4 Veiveriai, 5 ėriukas, 6 Gelvonys, 7 Ašmena, 8 Lyduvėnai, 9 Ivinskis, 10 Siesikai.

III. Šių asmenų gimimo metai sudėti duoda sumą 9233: Simanas Daukantas 1793, Jonas Basanavičius 1851, Jonas Šliupas 1861, Maironis 1862, Kazys Grinius 1866. (Žinoma, tą sumą gali sudaryti ir kiek kitos datos).

IV. Berniukas užmokėjo 12 centų: juk vienas obuolys kainavo po 1 centą.

V. Kas tėvų neklauso, valgo duoną sausą.

MISLIŲ ATSAKYMAI

1. Žmogaus liežuvis, 2 kopūstas, 3 šešėlis, 4 stalas ant keturių kojų, 5 karalienės laiko taip pat šlapius skėčius, kai lyja.

M I S L Ė S

1. Striukas bukas vokietukas septyniais kailiniais apsilvilkęs.
2. Trumpas drūtas pypkę rūko.
3. Kunigaikštis keliaudamas kalnus stato.
4. Ant kojytės kepurytė.
5. Kai man prideda, esu mažesnis, kai atima — didesnis.
6. Dvi žvakelės, o vidury kalnelis.
7. Dvi kiaulytės — keturios uodegytės.
8. Visada krinta, o niekad nesusižeidžia.

Vertinamos po 2 taškus. Atsiuntė *Kaziukas Jankauskas*, Detroit, Mich.

1954 m. rugsėjo 15 d.

Mielas Pone Redaktoriau!

Man ši vasarėlė buvo nepaprasta. Pergvenimų turiu tiek daug, kad ir su "Eglutės" skaitytojais verta pasidalinti. Todėl širdingai prašau mano šiam aprašymui nepagalvėti vietos. Jis ilgokas. Bet atleiskit. Gal kaip nors jį sutalpinsit (jei kitaip neišeis, tai kad ir smulkesnėmis raidėmis spausdinami). Trumpiau išsireikšti nemokėjau. Yra pradžioje ir vienas kitas vardas. Ir juos palikite, prašau. Norėjau tuos žmones pagerbti už mums parodytą gerumą.

Savo kelionėse sutikau daug lietuviukų, kurie jau labai maišyta kalba šneka; kiti gi savo tarpe ir vien tik angliškai šveplena, nors yra gimę Europoje ir su tėvais iš ten atvykę. Mačiau ir tokių atsitikimų, kur tėvai patys nebebrangina savosios kalbos, įmaišydami į ją nemažai angliško žodžių. Tokie dėl to tik šypsosi, kai jų vaikai tikru jovalu prabyla: vienas sakinytis lietuviškas, o du trys angliški. Koks savo tautos pažeminimas! Ir koks tokių žmonių tamsumas!... Blogiausia, kad jie nejaučia gėdos, kurią ir patys sau daro. Jie juk yra tikri silpnabūdžiai! Juos pataisyti kažin ar bėra galima. Iš visų mano šios vasaros patirimų šis ir yra pats liūdniausias.

Antra vertus, abu su tėčiu begalo džiaugėmės tais, kurie lietuviybės tvirtai tebesi-

laiko. Tokių tarpe radom ir pono J. Karvelio šeimą Čikagoje. Jo duktė Diamantė (gal 13 metų) labai švariai ir labai noriai bekalbanti lietuviškai. Paminėdama straipsnelyje jos vardą, aš noriu tik *dar* padrąsinti tą naują savo draugę. Pati irgi tvirtesnė daraus, pasijutusi neviena.

To nepamiršiu, kokie patenkinti buvo mano dėdė ir dėdienė, išgirdę mane grynai lietuviškai šnekant. Trejus metus manęs nebuvo matę, mums begyvenant tarp svetimųjų. Regėdami spėriai nutaustančius savo aplinkinius, jie bus pagalvoję, kad ir aš bene slystelėjau. Tačiau many tvirtu balsu kažkas sako, jog taip niekad neįvyks — jei aš to norėsiu!

Tamstą širdingai gerbianti —
Grožvyda Serapinaite

Laiškas "Eglutei" iš Europos

Burgellern, 1954 m., rugsėjo mėn. 8 d.
Brangioji Sesele!

Širdingai dėkoju už laiškutį su tokiu gražiu pasiūlymu, kurį mielu noru išpildysiu, suieškodamas "Eglutei" naujų skaitytojų. Džiugu, kad atsirado tokių gerų ir susipratusių lietuvių, kurie ėmėsi iniciatyvos mūsų DP vaikams šiame gražiam dalyke padėti. Dabar dar negaliu pristatyti naujų skaitytojų adresus, nes ką tik išsiuntinėjau paklausimus, bet iki galo mėnesio pristatysiu visų tikslus adresus. Kol kas galite tuos penkis egzempliorius man prisiųsti, kaip ir pirma.

Tuo pačiu noriu Castelnuovo Saleziečių Istaigos vardu Jums širdingai padėkoti už siunčiamas "Eglutes", kurias vaikai mielai skaito. Iš Italijos parsivežiau nemažą įspūdžių, vieną pluoštelį ir Jums čia patieksiu, jei norite, galite ir "Eglutėn" patalpinti.

Kun. Augustinas

Mielieji Skaitytojai,

Nepamirškite atnaujinti "Eglutės" prenumeratą 1955 metams! Jau pats laikas tai padaryti!

